

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΙΔΡΥΘΗΚΑΝΕ ΣΤΑ 1922

ΕΚΔΙΔΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΡΑΔΟΣ ΧΑΤΖΗΝΑΣΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΧΡΟΝΙΑ Β.
ΑΡ. 5-11 ΜΑΪΟΣ 1923

Η ΧΑΪΡΕ

Μὲ τὰ στεγνά του δάχτυλα βαρᾶ
Σκυφτός ὁ γέρο-ἀτοιγγανός τὸ ντέφι.
Καὶ γύρω οἱ νιές τσιγγάνες μὲ χαρὰ
Χορεύουν τὸν τρελλὸ χορὸ μὲ κέφι.

Μιά μόνη ἀπ' ὄλες ξεχωρίζει, μιὰ:
Ἡ περδικόσιτη Χαῖρὲ τσιγγάνα!
Ποῦ μέσα μας γεννᾷ τὴν πιθυμιᾶ
Μὲ μιὰ ματιᾶ, ματιᾶ γλυκεῖα καὶ πλάνα.

Τὰ χέρια ἔχει βαμένα μὲ κινὰ
Καὶ στὰ μαλλιά ἄλικο φορεῖ τσεμπέρι.
Μὲ ἡδονικὰ λυγίσματα τρελλὰ
Μονάχα αὐτὴ καημούς ν' ἀνάβει ξέρεϊ.

— Τὰ στήθια σου, Χαῖρέ, τὰ μεστομένα
᾿Ω! μιὰ στιγμή ποθῶ νὰ τὰ χαρῶ.
Τὰ χεῖλια μου νὰ σιῖξω φλογισμένα
Νὰ πῶ γλυκὰ τ' ἀθάνατο νερό!

Θεογίνκη 1921

Γ.Θ. ΒΑΦΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΥ ΠΑΛΛΗ

ΒΡΑΔΙΑ ΨΥΧΗΣ

Δὲν ἦρθε ἀπόψε τὴ θλιμένη μου ψυχὴ
μ' ὄνειράτων νὰ ράνει ὁ ἕπνος χάδια.
Ἄστέργια μὲς στὴ νύχτα δὲν ξαγούνησαν
νὰ σβήσουν τῆς ψυχῆς μου τὰ σκοτάδια.
Μόνο ἡ βροχὴ στὸ παραθύρι δέρνεται
τὸ θλιβερὸ σκοπὸ τῆς νὰ σκορπίσει...
Στὴ θύμησή μου ἀπόψε ταξιδέψανε
μορφὲς ἀγαπημένες πῶχουν σβήσει...
Ἴσκιοι γλυστροῦν παραμυθιῶν παλιῶν,
ποῦ ζωντανέβαν στῆς γιαγιᾶς τὸ στόμα.
Μὲ τῆς ψυχῆς τὰ μάτια ὄλο ζυγόγουνε
τοῦ κρεββατιοῦμου ἀγγίζοντας τὸ στρώμα.
Κ' ἡ προσεφρχή μου κλάμιάποψε σέρνεται
βουβὸ μεσ στοῦ σπιτιοῦ μου τὰ σκοτάδια.
Κι' ἡ νύχτα; Πίσσα... λάκκος τρίσβαθος
Παντοῦ γιομίζει ὁ τρόμος τᾶδεια!...
Ἄστέργια μὲς στὴ νύχτα δὲν ξαγούνησαν
μορφὲς ἀγαπημένων πῶχουν σβήσει
ἦρθαν... Καὶ κάπια νότα ἀλαργινῆ
τὸ βράδι τῆς ψυχῆς μου νὰ κοιμηθεῖ !!
Μέτωπο Μᾶης 1923

ΣΤΑΘΗΣ ΖΑΡΚΙΑΣ

ΑΜΑΡΤΩΛΟΙ!...

Ἄγκαλιασμένοι πᾶμε—σκλάβοι κ' οἱ δυὸ στὸ κριμα, ποῦ μᾶς δένει—ἀγκαλιασμένοι
πᾶμε πρὸς τὸ θάνατο...

Ἄλλοίμονο! Δὲ θυμᾶμαι πειὰ οὔτε πότε σ' ἐγνώρισα, οὔτε πὼς σ' ἀγάπησα, ὦ
μοιραία γυναῖκα! Τάχα νὰ πέρασε καιρὸς, μιὰ αἰωνιότητα ἢ μιὰ στιγμή μονάχα, ποῦ
δέθηκα μαζί σου... Δὲν ξαίρω, ἀλήθεια, πειὰ... Σ' ἀγαπῶ καὶ λυώνω... Κ' ὅ,τι δὲν εἶ-
σύ, γιὰ μένα δὲν ὑπάρχει!...

Τεχνίτρα τῆς ἀγάπης! Μ' ἔμαθες νὰ τρυγῶ ὄλες τῆς ἡδονικῆς χαρὲς ποῦ ἀναβρού-
ζουν ἀπὸ τὴν ὑπαρξή σου. Κι' ἄφησες τὴ ζωὴ ποῦ σ' ἐπνιγε, ποῦ σπαρταροῦσε μέσα
σου νὰ ξεχειλίση, νὰ μᾶς παρασύρη, νὰ μᾶς ἀφανίση μέσα στὸν ἕλιγγο τῆς ἐρωτικῆς σου
παραφορᾶς...

Μαζί σου ἐγεύτηκα ὄλες τῆς ἀμολόητες γλύκες τῆς ἀμαρτίας—ὄλη τὴν πίκρα τῆς
ὄψιμης μετάνοιας...

Κ' ἔτσι, ἀγκαλιασμένοι πᾶμε—τραγικοὶ ἐραστές, σκλάβοι στὰ πάθη μας—κ' ἔτσι,
ἀγκαλιασμένοι πᾶμε πρὸς τὸ θάνατο...

Εἶνε γλυκεῖα ἡ ἁμαρτία...

Τι κι' ἄν λαχταρῶ καὶ τρέμω ; Τι κι' ἄν με δάκρυα πιρὰ βρέχω τὸ προσκέφαλό μου τὶς ἀτελειωτὲς νύχτες, ποῦ περῶ μακριὰ ἀπὸ σένα, μοναχός ; Τί κι' ἄν μέσα στὸ μαρτύριό μου, τὶς ὥρες τῆς μετάνοιας, νοιώθω ἢ ντροπὴ με νύχια φαρμακερὰ νὰ μοῦ ξεσκίζη τὰ σπλάχνα ;... Τοῦ κάκου. Ξαναῤοχεται πάλι τὸ χτυποκάρδι τῆς προσδοκίας. Ἀνάβω σύγκορμος καὶ τὸ αἷμά μου φλογισμένο τρέχει πειὸ γρήγορα στὶς φλέβες μου... Καὶ σὲ λίγο τὰ ξεχνῶ ὅλα, τὰ παρνιέμαι ὅλα... Κ' ἔρχομαι κοντά σου πάλι...

Κ' ἔρχομαι πάλι, γιατί, τίποτα ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ καὶ δὲ φοβᾶμαι πειὸ πολὺ ἐξὸν ἀπὸ σένα, ὦ γυναῖκα μοναδική !

Κι' ὅλα γιὰ μένα τότε σβύνουνε γιὰ πάντα. Ἀπ' τὴν παληά μου τὴ ζωὴ τίποτα δὲ με τραβᾶει. Κοντά σου οὐλάκαιρη τὴν ὑπαρξή μου λαμπάδα στὸ βωμό σου καίω...

ᾠ! Κέρνα με ἀκόμα, κέρνα με πάντα ἀπὸ τὸ διαβολικὸ κρασί σου, ποῦ φλογίζει τὸ μυαλό κι' ἀφανίζει τὸ κορμὶ γιὰ νὰ μεθύσω, γιὰ νὰ μὴ νοιώθω τίποτα—κ' ἔτσι νὰ κυλιστῶ ἀκόμα πειὸ πολὺ στὴν ἁμαρτία... Κ' ἔτσι νάρθῃ νὰ με βρῇ ὁ θάνατος, ποῦ λαχταρῶ, στὴν ἀγκαλιά σου, ἀγγελε, δαίμονα,—πῶς νὰ σὲ πῶ ;—τεχνίτρα τῆς ἀγάπης, μεγάλη ἁμαρτωλή !...

Κι' ἄς καίγομαι σάν κολασμένος μέσα στὴ λαύρα τῆς ἀγάπης σου, τῆς ἄνομης ἀγάπης... Ναί, κολασμένος, κριματισμένος, φαρμακεμένος ἀπὸ τὴ ντροπὴ, με τὴ βούλα τῆς καταδίκης, θᾶροχομαι πάντα κοντά σου, θὰ σ' ἀγαπῶ, θὰ λυθῶ, θὰ χάνωμαι...

Γιατὶ εἶνε γλυκεῖα ἡ ἁμαρτία...

Τὸ πρῶτο σου φιλή,—ὦ γυναῖκα πειὸ πολὺ κι' ἀπὸ τὶς ἄλλες—τὸ πρῶτο σου φιλή με καίει... Φίλτρο μαγικὸ ἦτανε τὸ φιλή σου καὶ μ' ἔδεσε γιὰ πάντα κοντά σου...

Ἡ σάρκα σου,—ὅταν στὴν ἀγκαλιά μου σφίγγω τὸ νειρεμένο σου κορμὶ—ἡ μυρωμένη σάρκα σου, ποῦ εἶνε φκιασμένη ἀπὸ ροδοπέταλα καὶ κρῖνα, με μεθάει, με τρελλαίνει...

Μέσα στὰ μάτια σου—ὦ, τὰ μάτια σου, ποῦ δίνουνε τὴ ζωὴ ἢ τὸ θάνατο, πῶς νὰ τὰ τραγουδήσω ;...—Μέσα στὰ μάτια σου ξανοίγω τὴν τρικυμισμένη σου ψυχὴ νὰ δέρεται ἀπὸ τὸ ἄνομο τὸ πάθος ποῦ σὲ κυριεύει...

Γιατὶ κάποτε τὰ μάτια σου παίρνουνε μιὰ σκληρὴ ἔκφραση καὶ σκοτεινιάζουνε σάν τὸ θάνατο ; Γιατὶ ;... ᾠ! Μὴ με κοιτάξεις ἐτσι... Τρέμω γιὰ τὶς ἡμέρες, ποῦ μέλλει νὰ περάσω κοντά σου, τρέμω... Κι' ὅμως δὲ φεύγω, ἄλλοί μου !

Τὸ πρῶτο σου φιλή με καίει, ὦ γυναῖκα !...

ᾠ, ἄς ἔρθῃ τώρα ἡ τρέλλα, ἡ τρέλλα ποῦ σκοτώνει τὴ θύμηση...

Κι' ἄς μὴ ξυπνήσω ποτὲ ἀπὸ τὸ ἡδονικὸ μεθύσι μου... Ὅλα ἄς πεθάνουνε, ὅλα ἄς χαθῶνε—φτάνει νὰ μ' ἀγαπᾶς ! Εἶμαι γεμάτος ἀπὸ κρίματα, κι' ὅμως τὰ κρίματα μοῦ εἶνε ἱερά, ἀφοῦ ἁμαρτήσα γιὰ σένα !... Καὶ θὰ σ' ἀκολουθῶ πάντα στὸ μοιραῖο δρόμο σου, τὸ δρόμο τῆς ἁμαρτίας, ὦ σκληρὴ ἔρωμένη !

Κι' ἄς μοὶ νοιώθω τίποτα ἐξὼ ἀπὸ σένα, κι' ἄς μὴ σκέφτομαι τίποτα. Οὔτε γιὰ κείνο ποῦ με περιμένει... Γιὰ τὶς ἡμέρες ποῦ θὰ περῶ κοντά σου μόνο με μέλλει...

ᾠ, κλείσε μιὰ ζωὴ οὐλάκαιρη μέσα σὲ μιὰ στιγμὴ καὶ δός μου τῆνε μόνο σ' ἕνα φιλή—σ' ἕνα φιλή μακρόσυρτο, διαβολικὰ γλυκὸ... Κ' ὕστερα... Αἶ, κ' ὕστερα ὁ θάνατος ὁ λυτρωτής...

ᾠ, ἄς ἔρθῃ τώρα ἡ τρέλλα...

Κάποια νύχτα σκοτεινὴ καὶ ἄγρια θὲ νᾶρθω πάλι... Μιὰ νύχτα τῶν ἁμαρτωλῶν, τῶν κολασμένων, ποῦ ὅλα τὰ στοιχεῖα θὰ λυσομανᾶνε. Καὶ θᾶναι ὁ χαλασμός τοῦ κόσμου καὶ τὸ γλέντι τῶν δαιμόνων... Σὰν τὴ πρώτη νύχτα—τὴ θυμᾶσαι ;...

Κ' ἐσὺ θὰ με κοιτάξης τότε μιὰ στιγμὴ καὶ θὰ γελάσης. Καὶ τὸ γέλιο σου θ' ἀντηχήσῃ τόσο παράξενα μέσα στὴν ἄγρια νύχτα, ποῦ—λές ὁ Σατανᾶς ὁ ἴδιος θὰ γελά με τὸ δικό σου στόμα...

Κι' ὁ πόθος τοῦ θανάτου θὰ μᾶς κυριέψῃ τότε...

Θᾶναι μιὰ νύχτα τρομαχτικὴ. Καὶ στὸ χαλασμό ποῦ θᾶκολουθήσῃ τίποτε δὲ θᾶπομείνῃ ἀπὸ τὸν παλῆδ τὸν κόσμο—οὔτε τὰ πάθη μας... Ἡ μπόρα θὰ σὺνεπάρῃ τὸ κοῖμα καὶ θὰ ξεπλύνῃ τὴ ντροπὴ μας... Ὅλα θὰ σβύσουνε γιὰ πάντα μέσα στὸ μακάριο χορὸ τῆς πλάσσης. Κ' ἔμεις ἀκόμα...

Καὶ θᾶναι μιὰ νύχτα, ποῦ ὅλα θὰ ζήσουνε τόσο πολὺ—ποῦ θὰ πεθάνουνε...

Τότε μεις—μοιραῖοι καὶ τραγικοὶ ἐραστές—θὰ στραγγίξουμε ὡς τὴ στερῆ σταγόνα τὴν κούπα τῆς ἡδονῆς, ἀκούοντας ἐξὼ τ' ἄγριο φυσομανητὸ τοῦ ἀνέμου, τὶς βροντὲς καὶ τὰστροπελέκια... Ἡ βρογὴ θὰ τονιζῇ στὴ στέγη καὶ στὰ παραθύρια τὸ δαίμονισμένο, τρομαχτικὸ τραγοῦδι τοῦ ἀφανισμοῦ μας... Κ' ἔμεις, νοιώθοντας μιὰ κόλαση μέσα μας, με ἀγωνία θὰ προσμένουμε τὴ στιγμὴ τοῦ λυτρωμοῦ... Κι' ὡς θᾶμαστε σφιγταγκαλιασμένοι, ξάφνου τὸ πάθος μας ἀστροπελέκι θὰ γενῇ καὶ θὰ μᾶς κάψῃ !...

Ἔτσι τότε οἱ δύο μας—κολασμένοι, ἁμαρτωλοὶ, καταραμένοι—θὰ τραβήξουμε ἴσα πρὸς τὸ θάνατο, ποῦ ὅλα τὰ σβύνῃ...

Γι' αὐτὸ θὲ νᾶρθω κάποια νύχτα σκοτεινὴ...

Ἀθήνα

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΑΣ

Σὰν μιὰ φωλιά τοῦχει γριμεῖσει
μοιάζει τὸ σπίτι μας φτωχή !
τὸ φῶς δὲ θᾶρθῃ νὰ σκορπίσει
σαῦτο τὴν ἡρεμὴ ζωή.

Μὲς στὸ σκοτάδι ἐνός θανάτου
κυλοῦν οἱ μέρες του, ἔτσι ἀργά !
καὶ μέσα στὰ συντρίματά του,
μιὰ κουκουβάγια θρηνηδᾶ.

Τὸ σπίτι μας ἔχει ρημαῖσει
Σὰν μιὰ καρδιά τοῦχει φθαρεῖ
γιὰ νὰ προσμένῃ νὰ χαράξῃ
κάποια χαρὰ γι' αὐτὴν κρυφῇ !

ΧΙΟΣ

ΑΝΤΡΕΑΣ ΛΟΪΖΟΣ

ΞΕΝΙΤΙΑ

Ἀχνὰ καὶ μᾶβρα ἄπλωσε ἡ νύχτα ἀγάλη,
Στὴ γῆς ἀπάνου τα βαριὰ φτερά της.
Βουβὰ κι' ἀργὰ κ' ἡ πλάση το κεφάλι
Ἔγειρε μες στὴν κρύα τὴν ἀγκαλιά της.

Ἀχὸς στὴ σιγαλιὰ δὲν ἀγριεῖται,
Στὸν κάμπο δὲν ἀκούγεται μιλιὰ.
Τὸ κάθε πλάσμα τῶρ ἀποκοιμῖεται
Μεσ σε ζεστὴ κι ἀπόμηση φωλιά.

Καὶ μόνο ἐγὼ, σα φάντασμα θλιμένο,
Τὸ βῆμα μου ἀργοσέσω εδῶ τριγύρω.
Φτωχὸ πουλί, μικροξενιτεμένο,
Ποῦ τόπος τὸ κεφάλι μου ν ἀγείρω ;
Φλεβάρης 1923

Π. ΜΑΡΗΣ

ΠΡΩΤΟ ΦΙΛΙ

Περῶ συχνὰ ἀπ' τὸν τόπο, ποῦ ἕνα δεῖλι
—θυμῆσου πότε—μεσ' στὰ δροσιμένα
χορτάρια πρωταγγίξαμε τὰ χεῖλη.
Κι' ὥρες ἐκεῖ γριεῦσ' ἀφηρημένα
μιὰ σπῖθα ἀπ' τὴ χαρὰ ποῦ μοῦχεις σβύσει.

Πικρὸς κι' ἔρμος ὁ τόπος. Δὲ μιλεῖ.
Μὰ κλαίει κι αὐτὸς ποῦ πῆγε νὰ καθρεφτίσῃ
τὸ πρῶτο σου, τὸ ψεύτικο φιλή.

ΑΝΤΩΝΗΣ

ΑΝΟΙΞΗ

Λυθῶσανε στὶς βουνοκορφὲς τὰ χιόνια
κ' οἱ κάμποι πάλι πρασινίσανε
καὶ τὸ τρελλὸ τραγοῦδι τους τᾶηδόνια
μεσ' στὴν καλοκαιριὰ ἀρχινήσανε...

Μὰ στὴν καρδιά ποῦ οἱ πόθοι τὴν ἀφίσανε
ἢ βαρυχειμωνιά θὰ μὲνῃ αἰώνια !
Γιὰ πάντα τὴ νεκροστολίσανε
τὰ χιόνια τοῦ καιροῦ—τὰ χρόνια...

ΝΙΚΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

ΝΥΧΤΙΣΣ ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

ΠΗΡΕΣ ΜΟΥ ΤΗ ΘΛΙΨΗ

Πήρες μου τή θλίψη
τῆ χαρά μου πήρες
καί μέ δέρνουν τώρα
χίλιες μαυρες Μοίρες

Πήρες τὴν καρδιά μου
τὴν ψυχή μου πήρες
μόνο τὸ κουφάρι
μ' ἄφισες νὰ βόγγει.

Καί τὰ βογγητά του
τὰ λαλοῦνε λύρες
λύρες πονεμένες
πονεμένοι φτόγγοι

ποῦ σὰν ἐπικήδειο
τὸ στερνὸ τραγούδι
λένε στῆς ψυχῆς μου
τὸ γλωμὸ λουλούδι.

ΣΤΟΝ ΑΝΤΡΕΑ ΛΟΪΖΟ

Σὲ μιὰν ἀπόκοσμη γωνιά, γαλήνια γῆς θλιμένη
ποῦ τὸ φεγγάρι μοναχὰ φωτίζει μαγικὸ
νειρεύτηκε ἡ ψυχούλα σου νὰ ζῆ μοναχιασμένη
καί τὸν πικρὸ τὸν πόνο σου νὰ τραγουδάει γλυκά...

ΓΙΑΝΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

ΚΟΥΛΑΣ ΤΣΟΥΓΓΟΥ

ΓΕΜΙΣΕ ΤΗ ΖΩΗ ΜΟΥ

Ἔλα ὅτι κιὰν εἶσαι. Γιὰ τὴν καρδιά μου ποῦ ἀπόστασε ἔλα. Γιὰ τὴ δίψα τὴν δλό-
φλογη τῆς ψυχῆς μου ἔλα. Βαρετὴ εἶνε ἡ ζωὴ μου, γιατί εἶνε ἄδεια ἀπὸ Σένα. Στεῖρα
εἶνε ἡ φαντασίά μου, γιατί τὴν ἔλυσες φευγαλέα μέ τὴ λάμψή σου. Κι' ὅταν θέλησε
νὰ σ' ἀκολουθήσῃ ἔχασε τὰ φτερά της στὸ μακρινὸ ἀτελεύτητο δρόμο. Ἔλα ὅτι κι' ἂν
εἶσαι. Φέρε μου τὸ σπαραγμὸ. Γέμισε τὴν ἄδεια ζωὴ μου μέ θοῆνο ἢ μέ λαγγέματα χα-
ρᾶς ὅμως γέμισέ τη. Σ' ἐπεθύμησα μέ τὴ διάθεσή μου τῆς ἐρήμου ποῦ καίγεται
Κι' ὅταν δὲν εἶδα στὸν ἥσυχο οὐρανὸ τῆς ζωῆς μου κάνα σύνεφο, σημάδι τοῦ ἐρχομοῦ
σου, ζήτησα ἀπελιπισμένα τὸν κερανοῦ τῆς ἄρνησῆς σου. Ὅτι κι' ἂν φέρεις γιὰ τὴ φτωχὴ
μου καρδιά φέρετο. Σκύψε πάνω ἀπὸ τ' ἀτρικυνηστα νερά της σκέψις μου. Τάραξέ τα μέ
χαμόγελο ἢ μέ θοῆνο. Μόνο μὴ τ' ἀφήσης ἀσάλευτα. Δός μου τὴ δύναμι νὰ προσφέρω
τὸ μυριάκριβ' ὄνομά σου στοῦ πόνου τ' ἀναφυλλιτὸ ἢ στὸ ξεφωνιτὸ τῆς χαρᾶς. Ὅμως
μὴν ἀφήσεις τὴν ὑπαρξή μου κενὴ ἀπ' τὴν ἔλειψή σου. Δός μου τὴν ὄψη σου γιὰ νὰ
στολίσω τὴ ζωὴ μου.

Θεσσαλονίκη, 1923

D I M I

ΜΟΝΟ ΓΙΑ... ΚΕΙΝΗ

Ναί Τσιγγανούλα μου! Ἀφοῦ τόσο πιά ἐπιμένεις, ναί, μοῦ ἔσβυσε καθε ἴχνος ἄρ-
νησης. ποῦ μπορούσε νάτανε χαραγμένο μέσα μου. Σκύβω μπροστὰ στὸ ἀχτένιστο τὸ
κεφάλι σου, μέ τὰ ὀλοζώντανα μαῦρα, πλάνα μάτια, τὸ δικό μου τὸ περήφανο, μέ τὰ
σβυσμένα μάτια καί σου λέω, ναί! Πές μου τὴν τύχη μου. Πιάσε τὸ χέρι μου καί σφίγγ-
γοντάς το θεμά στὸ μαῦρο τὸ δικό σου, μέ τὰ κοκκινισμένα του τὰ νύχια, κύταξε
τὴ μοῖρα μου μέ τὰ ξωτικά σου τὰ μάγια. Ἐξέτασε, μέ τὸ σπουδασμένο πονηρό σου μα-
τάκι, κρυφὰ τὴν ἔκφραση τοῦ προσώπου μου καί ψυχολόγησέ με. Ἐσὺ δὲ μοιάζεις μέ

τις ἄλλες τσιγγάνες. Ναί, δές με καλὰ καί βρές μου τίς χαρὲς καί τίς θλίψεις μου. Ρίξε
τὰ βότσαλα καί κάνε ὅ,τι θέλεις. Ἐγὼ θέλω νὰ μοῦ μιλήσεις. Ποθῶ ν' ἀκούσω τὴ μι-
λιά σου, ποῦμαι βέβαιος, πὼς θάνε γλυκιὰ σὰν καί σένα. Ναί, Τσιγγάνα μου, σὰν καί
σένα... Πές μου γιὰ ὅτι θές, γιὰ ὅποιονε θές καί μονάχα γιὰ μιὰ νὰ μὴ μοῦ κάνεις κα-
θόλου, μὰ καθόλου λόγο. Τ' ἀκούς Τσιγγανούλα μου; Μονάχα γιὰ Κεῖνη...

Σαλονίκη 1923.

ΤΑΣΟΥ ΠΑΡΕΒΡΙΤΗ

ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο καί τέλος.

Μιὰν ἄρια πονετικὴ ἀντιλάλησε πέρα ὡς πέρα στὸν κῆπο. Ἐνας κόσμος νότες γλυ-
κειὲς ποῦ ξεφτιζότανε στὸν αἰθέρα καὶ ἀπάλαιναν τίς καρδιές. Ὁ Νίκος εἶχε σηκωθεί μέ
τὸ βιολι καὶ ἄρχισε νὰ παίζει. Θάλεγες πὼς κάποιον ἀπόκοσμη, ἀερένια ψυχὴ μιλοῦσε:

«Ἐλάτε νὰ θογήσουμε μαζί τίς Νίκες τοῦ Μοιραίου!

»Δὲ μᾶς ἔχει τώρα κυριέψει ἡ καταδρομὴ τῆς θοῆς τῆς ὥρας;

»Κ' ἡ χαραυγὴ δὲ θογήσῃ κ' οἱ ἴτιες δὲ μοιρολογοῦν στῶν ποταμιῶν τοὺς ὄχτους;

»Ἐψές καί τ' ἄστρα μὴ δὲν κλάψανε πικρά;

»Ἐλάτε ν' ἀγιαστοῦμε στῶν θοῆνων τὴ Λατρεία!...»

Ἡ μουσικὴ σὲ μιὰ μυστικὴν ἀνταπόκριση μέ τὴν παιδιὰτικὴ θλίψη. Μιὰ μελωδία
τῶν πονεμένων τῆς ζωῆς: τῶν ἀναξιόπαθων καί τῶν φτωχοδαρμένων καί τῶν σκλαβω-
μένων, καὶ αὐτῶν ποῦ ἐπνίξεν ὁ λίβας τῶν ἀνθρώπων, καί τοῦ Μοιραίου ἡ ἀναπόφευ-
χτὴ πνοή.

«Πονεῖτε!

»Νὰ ποῦ μᾶς ἐγήτεψε τὸ ὄραμα τοῦ πόνου!

»Γονατιστοὶ στὸ θοῆνο σας κυτάξετε στὰ βάρη τῆς ψυχῆς σας: κάπια κυματάκια
ἀόρατα ἀποφασίζουν τὴ ζωὴ!

»Δὲ βλέπετε πὼς κάτι σὰν τοῦ γαλάζιου τὸ πλώριο ἀντίφεγγο ζητάει νὰ πλαστεῖ!

»Ἡ ἄρια τῆς δημιουργίας μᾶς ἐξαυλόνει...

»Πὼς ἐπλάτανε κ' ἐβάθαινε στὰ μάτια μας ὁ κόσμος!

»Πονεῖτε, οἱ μεγάλοι τῆς ζωῆς!»

Ὁ ἥλιος ἔδυνε πορφυρὸς μέσα σὲ μιὰ μυριόχρωμην ἀπαχιά. Κι' ἀπ' τὸ γιορτινὸν
αἰθέρα καί τίς φυλλωσιές καί τὰ λουλούδια ἀνάδενε καί σκορποῦσεν ὁ μόνος τῆς συμ-
πόνιας. Τὰ χεῖλια ἀκίνητα ἀφήνανε τὰ μάτια νὰ λαλοῦν. Κ' ἡ μουσικὴ σὰν ἀπερκόσμιος
ἱεροφάντης. Στοῦ Νίκου τὸ πρόσωπο εἶχεν ἀπλώσει τώρα μιὰν ἰδανικὴ λαμπρότη.

«Κ' ἐγὼ εἶμαι ὀρφανός!

»Δὲν ἔχω οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα, οὔτ' ἀδερφή!

»Τοὺς ἔθαψα τὴν ὥρα ποῦ δὲ θελήσανε νὰ μὲ νιώσουνε βαθειά...

»Ὅταν ἐγὼ τοὺς μιλάω αὐτοὶ μὲ χαιδεύουν σὰν ἕνα παράξενο πρᾶματάκι. Καί μὲ
μαλώνουν σὰ μὲ βρίσκουνε μαζί σας. Μ' ὀνομάζουνε μ' ἕνα ὄνομα ποῦ δὲν ξαίρω τί θὰ
πεῖ. Μὰ αὐτοὶ τόχουνε γιὰ κακὸ.

»Τώρα περιπατῶ σὲ κάποιον ἀπέραντο κάμπο. Ποῖος μοῦ μιλάει ἔτσι γαλήνᾳ: Μὴν
εἶνε τὰ γλομολούλουδα τοῦ ἄγρου ποῦ χαιρομαι μέ τὴ ματιά μου; Μὴν εἶν' ἕνας ἀγ-
γελος ποῦ μὲ παραστέκει ἀπὸ ψηλά;

»Κ' ἐγὼ εἶμαι ὀρφανός!

»Πατέρας κανέναν, ἀδερφοὶ πολλοί, ἀδερφωσύνης φιλιὰ. Ρῶδινα τὰ φιλιὰ μας σὰν
τὸ αἷμά μαρτύρων! Ὁ ἀσπασμός μας φωτερός σὰν τὴ μορφὴ δημιουργοῦ! Ἡ ψυχὴ τοῦ
μικροῦ ἦταν ἕνας μεγάλος παλμός ποῦ ζητοῦσεν ἀπὸ τὸν κραδασμὸ τῶν χορδῶν ἕνα πέ-

ραμά για πλούσια διάχυση ευεργετική. Νόμιζες πώς είχε κλείσει μέσα του όλο τον κόσμο, κι όλη ή πλάση πώς εΐτανε αυτός! Ήταν ώραϊος! Σά να περνούσε κάπια προγραμμένα όρια και σά νάνιωθε πλατύτερη τη ζωή. Εΐχε κάτι από όσους πονούν και σ'όλονώνε τα μάτια ξεδιάκρινε κάτι από τη δική του λάμψη τώρα που τ'αγνάντευε δακρυσμένα!...

— Όμως άξαφνα μπροστά στα παιδιά φανερώθηκεν ο πατέρας. Όλοι άνατριχιάσανε. Κάτι σά να εΐχε σπάσει με μιάς. Ο Νίκος άφησε το βιολι και προχώρησε προς το μπαπά του. Εκείνος τονέ κοίταξε άυστηρά.

— Τί εΐν' αυτά ; Άδιόρθωτε ! Δέ σουπα χίλιες φορές να μη σέ ξαναδώ μ' αυτά τα βρωμόπαιδα ; Οί μικροί συμαζωχτήκανε φοβισμένοι κι ο Νίκος γίνηκε κατακόκκινος, κ' ύστερα χλόμιασε τρομερά.

— "Εξ' άποδώ ! Διάβολε δέ θάν το κάγω φτωχοκομείο το σπίτι μου. Κ' εσύ, χαμένο κορμί, γι' αυτά τα σοκακόπαιδα άφήνεις μονάχη τη Λέλα ; Πήγαινε πάνω νάν τη δεις πώς κλαίει !

— Μπαμπά !...

— Τί μπαμπά ; Τί θέλεις ; Αϊ, σεις, εΐπα να φύγετε από δω.

— Άσε μας, μπαμπά... Εΐμαστε κλαμένοι... Πέθανε ο πατέρας τής Άννούλας...

— Ζωή σέ λόγου της. Να πάει στο σπίτι και να μη γυρίζει στους δρόμους.

— Πατέρα, μη λές τέτοια λόγια, πατέρα, σέ παρακαλώ.

— Α, μα το παραξήλωσες ! Μέσα, έλεινόν παιδί ! Ο πατέρας έχτύπησε το Νίκο. Ο μικρός δέν κουνήθηκε από τη θέση του. Η Άννούλα τονέ πλησίασε και του έπιασε πονετικά το χέρι κοιτάζοντας τρομαγμένη το γονιό.

— Άλλο πάλι... Έσύ τι με κοιτάξεις έτσι ; Βάλθηκε να σκουντάει τα παιδιά προς την πόρτα, μα τότε ο Νίκος ήρθε και στάθηκε μπροστά του. Τα παιδικά του μάτια άστρόφτανε.

— Άσε τ' άδερφάνια μου, πατέρα ! Εΐχε μια κούα άποφασιστικότητα ή φωνή του και στο πρόσωπό του φανερωνότανε μιάν ίερη θέληση.

— Άσε τ' άδερφάνια μου πατέρα ! Ο μπαμπάς γέλασε κ' έδωσε μια σκουντιά του Γρηγόρη. Όμως τότε ο Νίκος τρέμοντας άτένισε κατάματα τον πατέρα, όρμησεν άπάνω του, τον άδραξεν από τη μέση με μια πυρετωμένη παραφορά και τονέ τραντάξε στα πόδια του. Εκείνος δέν το περίμεν ένα τέτιο πράμα. Έχασε την ίσορροπία του κ' έπεσε χάμου. Τα παιδιά βγάλανε μια δυνατή κραυγή και σκορπιστήκανε. Ο ήλιος εΐχε πορφύρωσει σαν αίμοστάτης. Κ' ή φωνή του μικρού άντιλαλούσεν άκόμα :

« Άσε τ' άδερφάνια μου, πατέρα!... »

Σμύρνη 31(7)22

ΚΩΣΤΑ ΡΟΔΑΥΓΗ

ΚΑΤΙΝΑ

Η μέρα ξημερώνει μουντή, μολυβιασμένη.

Τι βαρειές ώρες... Η καρδιά μου γίνεται ένα κουβάρι. Σηκώνομαι άπ' το κρεβάτι και κίθωμαι στο παράθυρο. Άργά, άργά οί στέγες των σπιτιών σιγοβγαίνουν μέσ' άπ' την ομίχλη, και φαίνονται σά σέ όνειρο. Αυτή ή ομίχλη, σκέπτομαι, μοιάζει σά να ενώθηκε ο ουρανός με τη γη και ντύνομαι. Σήμερα που θα πάγω ; Βέβαια. Θα έπισκεφθώ το φίλο μου Θωμά. Τα πειράματά του. Τι παράξενος κι' αυτός ο άνθρωπος ; Έχει πεποίηση ότι θα κατορθώσει κάποτε να λύσει το «σοβαρό» πρόβλημα που τον άπασχολεί από καιρό. Τα πορίσματά του θα τιλοφορούνται : «Περί του δυνατού της παραμονής της φωτεινής ακτίνος άνευ της φωτιστικής πηγής». Κι' ύστερα ή δόξα ! Κι' ή άναστάτωση της επιστήμης ! Άνοησίες. Πάλι ποιός ξαΐρει;... Κοίτα, κοίτα, τι θέ-

λει αυτό το σπουργίτι στο παραθυρόφυλλό μου ; Η ομίχλη και τα σύννεφα προς την άνατολή διαλύονται. Ο ήλιος ! Ο ήλιος ! Τόξευσε μια δέσμη από φωτεινά βέλη πάνω στο σπίτι μας. Και το σπουργίτι μέσα στο φώς τερετίζει. "Ω χαρά ! Δέ θα πάω στο φίλο μου' θα τρελλαθώ ν' άκούω τις θεωρίες του «περί του φωτός». "Όχι. Θα καθήσω στο παράθυρο αυτό και θ' άκούσω με προσοχή τον ύμνο του σπουργίτη. Η καρδιά μου ξανοίγει. Θεέ μου, γιατί δέν έκαμες κι' άλλους σπουργίτες, πολλούς σπουργίτες, να κελαιδοούν;—Εΐπα μιá σωστή άνοησία. Μήπως είναι μόνο αυτός; Νά, τώρα κι' ή καρδιά μου τινάζει τα διπλωμένα φτεράκια της και φτερουγίζει στο γαλανό άπειρο της χαράς. Αυτή τη στιγμή εΐμαι και γ'ω σπουργίτης. Έξαφνα βλέπω ένα παιδί στο δρόμο να σημαδεύει με τη σαΐτα του το πουλί. Άνοιγω με όρμη το παράθυρο:—Φύγε ! εΐδεμή σ' έσπασα τα πλευρά ! Το βάζει στα πόδια. Κι' οί πέτρες άκόμη το μάθανε πώς εΐμαι νευρικός. Ο σπουργίτης ; Το παραθυρόφυλλο μένει άδειο, βουβό. «—Έφυγες... Και στα φτερά σου πήρες μαζί και την πρωινή μου χαρά...». Μου έρχεται να κλάψω. Λυπούμαι και θυμώνω. Ίσως ένασ περιπάτος με όφελήσει. Κατεβαίνω τις σκάλες. Στο ήλιοφώτιστο άντρε κεντά ή Κατίνα. Στην αυλή ή δαμασκηλιά άνθισμένη, σά να πέσανε νιφάδες χιονιού, άριές, στα κλωνάρια της' και τα μάτια της άκακίας σταλάξανε τα πράσινα δάκρυά τους. Πόσο με τραβούνε τα καινούργια φυλλαράκια !

— Κατίνα, τής λέω. Το σπουργίτι εκείνο έδω κοντά σας θ' άΐξιζε να είναι. Η όψη της μου στάλαξε μιάν άλλιότιχη χαρά. Άναπνέω ελεύθερα κι' ο άέρας μοσχοβολάει όλος. Εΐναι τα άνθη της δαμασκηλιάς ; Η εκείνη ;

— Η καλημέρα σου ; μου ρωτά μισοχαμογελώντας. «Αυτό το πρόσωπο που έχει το χρώμα του μελιού και άχτινοβολεί την μαγεία, δίχως άλλο θα τώκλεψε από κάποια δρυάδα λέγω στον έαυτό μου. Ξαίρω ότι κεντάει το πονκαμισάκι, που θα είναι στόλισμα της προίκας της. Όμως θα τη ρωτήσω :

— Τι κεντάτε ; Με κοιτάζει με χαμόγελο, χωρίς να μου άπαντήσει, και μισοκοκινίζει. Διακρίνω στα μάτια της την εϋτυχία που έρχεται, την άγκαλιά που ποθει, την ήρεμην έστία που θα φωλιάσει.—Το ξαίρω, τής λέω με μελαγχολία. Και φεύγω σκεπτικός. Προσπαθώ να θυμηθώ άν μουπε τίποτε σχετικό άλλοτε. Άδύνατο... Το κεφάλι μου είναι άνω κάτω. Κι' όμως, ποιός μου λέει να τραγουδήσω ; Περιπατώντας μου έρχεται στο στόμα ένα τραγουδι που φέρνει το όνομά της. Μόλις λέγω την πρώτη λέξη, καταλαβαίνω ότι θα με νομίσουνε τρελλό που τραγουδάει μέσ στο δρόμο. Αυτός ο θόρυβος της ζωής που τρέχει και των πωλητών που ξεφωνίζουν σά βραχιασμένοι πετεινοί, δέν μπορεί να μ' άποσπάσει την έμφυτην ιδέα που έχω. Την είδα : «άρα πρέπει να τραγουδήσω τον ύμνο της». Και μέσα μου ψάλλω. Γιατί ; γιατί ; Στο σπίτι, στο δρόμο, κοντά στα κύματα που μου το ένθυμίζουν με το δροσερό τους μουρουόρισμα, κοντά στα δέντρα που μου το ψιθυρίζουν, θα το τραγουδω. Για τίποτ' άλλο : γιατί μου χύνει στην καρδιά λίγη χαρά και πολύ φώς. Και γ'ω άγαπώ και τα δυό. Δέν έχει καμμιά σημασία για με το μέλλον. Θα πετάξει λοιπόν, κι' εκείνη σαν το σπουργίτη μου ; Άσυναίσθητα έχω φθάσει στο σπίτι του Θωμά. Άδιάφορο. Σήμερα θα τον άκούσω με προσοχή, θα λέγω «ναί, πολύ σωστά», θα ύποφέρω με ύπομονή το σφιχτό σιδερένιο στεφάνι που μου φορεΐ στο μέτωπο ή ανάπτυξη των θεωριών του. Κ' ύστερα, όταν θα τελειώσει, θα το πετάξω, θα τρέξω στο σπίτι μου να κλέψω λίγη χαρά για την καρδιά μου, πολύ φώς για την ψυχή μου, και θα τραγουδήσω το τραγουδι της.

Θεογνίκη

MAXIME GORKI

Μετ. ΑΝΤΩΝΗ ΝΕΟΚΛΗ

ΑΘΛΙΟΤΗΤΑ ΠΑΙΔΙΟΥ

Ένα βράδυ κουρασμένος άπ' τη δουλειά, ήμωνα ξαπλωμένος στη γη, στη γωνιά ένού μεγάλου πετρίνου σπιτιού' στον τοίχο οί κόκκινες άχτίνες του ήλιου που βασίλευε

έκλαιαν να φαντάζον τις βαθείες σκισματιές και τις λάσπινες βούλες. Στο έσωτερικό του σπιτιού, μέρα και νύχτα σαν τὰ ποντικά, δούλευαν άνθρωποι που είχαν τὸ σῶμα τους σκεπασμένο με κουρέλια και που οἱ ψυχές τους ἦτανε λερωμένες ὅπως και τὸ σῶμα τους. Ἀπ' τὰ παράθυρα τοῦ σπιτιοῦ ἔφευγε παρόμοιος με χονερό καπνὸ πυραργιάς ὁ υπόκοφος και μονότονος κρότος τῆς ζωῆς που ἐκεῖ μέσα σαλεύονταν. Βυθισμένος μέσα σὲ μιὰ κατάσταση ἀδράνειας ἀκουα αὐτὴ τῆ σκυθρωπιασμένη ὀγκοβή. Ἄξαφνα πολὺ κοντὰ μου, ἀπὸ μιὰ μάζα ἀπὸ ἄδεια βαρέλια κι' ἄδειες κάσες ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ ἀπαλή και γλυκειά:

«Νάνι τὸ παιδί μου, νάνι— θάρθει ἡ μάννα νὰ τὸ γιάνει».

Ποτὲ δὲν εἶχα ἀκούσει μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι μάννες νὰ λικνίζουν τὰ παιδιά τους με τὴν τρυφεράδα. Σηκώθηκα ἀθόρυβα κι' ἔριξα μιὰ ματιὰ πίσω ἀπ' τὰ βαρέλια. Ἐνα κοριτσάκι κάθονταν ἀπάνω σὲ μιὰ κάσα. Μὲ τὸ σγουρὸ και ξανθὸ κεφάλαι του βαθεῖα σκυμένο, τὸ παιδί κουνιόυνταν ἤσυχα—ἤσυχα και τραγουδοῦσε μ' ἕνα ὕφος μελαγχολικό:

«Νάνι τὸ μωρό μου, νάνι—Κι ὅπου τὸ ποθεῖ νὰ γιάνει»

Μέσα στὰ βρώμικα τὰ χεράκια του κρατοῦσε τὸ μανίκι ἐνοῦ ξύλινου παλιοῦ κουταλιοῦ τυλιγμένο με κόκκινα κουρέλια και τὸ κοίταζε με τὰ μεγάλα του τὰ μάτια. Εἶχε ὄμορφα μάτια, καθάρια, τρυφερά και περίλυπα με μιὰ μελαγχολία που εἶνε σπάνια στὰ παιδιά. Ἡ ἔκφρασή τους με χτύπησε σὲ τέτοιο σημείο που δὲν ξανάειδα τὴ λέρα τοῦ προσώπου του και τῶν χειρῶν του. Ἀπάνω ἀπ' τὸ κοριτσάκι, παρόμοια με σύνεφα πιπνιάς και στάχτης περνοῦσαν φωνές, βρυσές, κάτι γέλοια μεθυσμένου, κλάματα γύρω του, ἀπάνω στὴ λασπωμένη γῆ ὅλα ἦταν ραγισμένα, στραπατσαρισμένα και οἱ ἀχτίτες τοῦ ἡλίου που ἔγερναν πρὸς τὴ δύση τους χρωματίζοντας τὰ συντρίμια τῶν ξεχαρβαλωμένων βαρελιῶν, ἔδιναν τὴν πένθιμη, ὄψη τῶν λειψάνων ἐνοῦ μεγάλου ὀργανισμοῦ που κατεδαφίστηκε ἀπ' τὰ ἀλύπητα χέρια τῆς φτωχολογιάς. Ἐκαμια ἔθελα μιὰ χειρονομία τὸ κοριτσάκι ἀνατόχιασε, με εἶχε καταλάβει και τὰ ὑποπτα μάτια του τράβηχτηκαν, ζαρώθηκε ὀλόκληρο σαν ἕνα ποντικάκι μπροστὰ σὲ μιὰ γάτα. Μ' ἕνα χαμόγελο παρατήρησα τὸ πρόσωπό του που ἦτανε φοβισμένο και περίλυπο· ἔσφιξε δυνατὰ τὰ χεῖλια και τὰ ψιλὰ φρίδια του τρεμούλιασαν, ὕστερα σηκώθηκε, καίταξε μ' ἕνα ὕφος ἀποστροφῆς τὸ κατακουρελιασμένο φουστάνι του που μόλις διατηροῦσε τὸ παλιὸ του κόκκινο χρώμα, ἔβαλε τὴν κοῦκλα του μὲς στὴν τσέπη και με μιὰ φωνὴ καθάρια και δυνατὴ μ' ἔρωτησε.

— Τὶ κοιτάζεις; Ἦτανε περίπου ἔντεκα χρονῶ, ἀδύνατο, ἰσχνό. Μὲ κοίταζε προσεχτικά και με τὰ φρόδια πάντοτε τρεμουλιασμένα.

— Ἔ, λοιπόν, ξανάπε ὕστερ' ἀπὸ μιὰ στιγμή σιωπῆς, τὶ θέλεις;

— Τίποτε... παῖξε... θὰ φύγω ἀπάντησα. Τότε ἦρτε κοντὰ μου, τὸ πρόσωπό του σκυθρωπιασε και με μιὰν ἔκφραση ἀποστροφῆς μου εἶπε με τὴν καθαρὴ και δυνατὴ φωνὴ του:

— Ἔλα μαζί μου... θὰ μοῦ δώσεις δεκαπέντε καπίκια. Δὲν κατάλαβα στὴν ἀρχή, θυμᾶμαι ὅμως πὸς ἀνατόχιασε μέσα σ' ἕνα προαίσθημα ἐνὸς πράγματος φοιχοῦ.

Ἦρτε πάλι σιμά μου, σφίχτηκε στὸ σῶμα μου και ἀποφεύγοντας τὸ βλέμμα μου ἔξακολούθησε νὰ μιλεῖ με φωνὴ μονότονη και ἀποφασιστική:

— Ἐμπρός... δὲν ἔχω ὄρεξη νὰ τρέχω στους δρόμους... γιὰ νάβρω ἕναν ἄνθρωπο... ἄλλωστε δὲ μπορῶ νὰ βγῶ... ὁ ἀγαπητικὸς τῆς μάννας μου πουῦλησε τὴ ρόμπα μου... τὴν ἀγόρασε ρακί... Ἐμπρός!...

Μὲ γλύκα και χωρὶς νὰ μιλῶ τὴν ἀπόθησα. Μὲ κοίταζε μ' ἕνα τρόπο παράξενο, τὰ χεῖλια του κουνιόυνταν σπασμωδικά. Ἐπὶ τέλους σηκώσε τὸ κεφάλι του κοιτάζοντας κάπου ψηλὰ με τὰ μάτια καθαρὰ και περίλυπα, ὀλάνοιχτα, εἶπε με φωνὴ χαμηλὴ και ἀηδιασμένη:

— Μὴν κατσουφιάζεις... νομίζεις... ἐπειδὴς εἶμαι μικρὴ... ὅτι θὰ φωνάξω... μὴ φο-

βάσαι... ἄλλοτε ναί... εἶναι ἀλήθεια... φώναξα... ἀλλὰ τώρα... Καὶ χωρὶς νὰ τελειώσει ἔφτυσε μ' ἕνα ὕφος ἀδιαφορίας!...

Ἀπομακρύνθηκα φέροντας μεσ' τὴν καρδιά μου μιὰν ἀνέκφραστη φρίκη και τὸ βλέμμα τῶν καθάρων ματιῶν τοῦ παιδιοῦ.

LAMENTATIO

Τῆς Δας ΧΡΥΣΗΣ ΜΑΡΣΕΛΛΟΥ

Τὰ πάθη μου και τοὺς καῦμούς κι' ὅλα τὰ κρίματα μου
στ' ἀμόλυντά σου τὰ νερά, σκυφτὸς ἀπὸ τὴν πόλη,
νὰ τὰ ξεπλύνω σύρθηκα πολύβουη θάλασσά μου·
κι' ἔκλαιε ἡ καρδιά μου ἡ ἄνομη ἀπὸ μετάνοιαν ὄλη.

κι' ἀγκάλιασα τὰ κύματα,, σὰ μιᾶς γυναίκας στήθεια
που ναρκωμένος σφίγγουμαι, διωγμένος ἀπὸ ἀνία.
Κι' αἴστημα θεῖο: ὀλόγυρα τῶν νηρηίδων πλήθια.
μαῦλα μέφεραν φιλιὰ, στὴ νῆσο Μακαρία.

Μὰ πάντα! τοῦ κακοῦ ὁ Θεὸς στήνει σιμά καρτέρι.
Κι' ὡς βλαστημῶντας ἔφτυνα με ἀηδία ἀκόμα
τὰ πάντα τ' ἀσυλλόγιστο κάποιου μου φίλου χέρι
μ' ἔσυρε ἀλύπητα ξανὰ μες τῆς ζωῆς τῆ βρῶμα!

1920

ΤΑΚΗΣ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΗ

Τὸ δεῖλι που σὲ γνώρισα φέρνω στὴ θύμησή μου,
θαμπὰ πιά τώρα, τὴν ἀστενικιά, σὰν ξεσπρισμένη,
Μιὰ εἰκόνα τῶν παλιῶν καιρῶν. Κ' ἦσουν ἐσὺ θλιμμένη
Σὰν τοῦ Ραφαήλου, κάποια Παναγιά ζωγραφισμένη.
Τὸ δεῖλι που σὲ γνώρισα φέρνω στὴ θύμησή μου.

Ἐνα τοῦ φθινοπώρου δειλινὸ εἶτανε θλιμμένο!
Στὸν οὐρανὸ ματόσταζαν τὰ ῥόδα τῆς χιμαῖρας,
ὁ ἥλιος πνιγμένος στὸ αἶμα τους μέσα, εἶτανε κι' ὁ ἀγέρας
Ξαπόσταινε ἀπὸ τὸ πολὺ τὸ φύσημα τῆς μέρας,
Ἐνα τοῦ φθινοπώρου δειλινὸ πολὺ θλιμμένο!

Κι εἶταν τὸ φόντο ἐνὸς πορτραῖτου ἡ φύση αὐτὴ ἡ θλιμμένη
Κι' εἶτανε σὰ μιὰ ζωγραφιά κι' ἡ ὠχρόλευκη μορφή σου,
Τόσο θλιμμένη, σάμπως νάχες κλείσει στὴν ψυχὴ σου
ὀλόκληρη τὴ θλίψη, μιᾶς ἀπέραντης ἀβύσσου
Κι' εἶτανε σὰ μιὰ ζωγραφιά ἡ μορφή σου λυπημένη.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΓΙΟΥΛΗΣ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

Λευκή βαρκοῦλα ὁ λογισμὸς, στὸ πέλαο τοῦ Ὀνειροῦ,
πρὸς Σὲ ἀργαλλέει. στὴ βραδινῇ, γαλήνῃ, ἀγαπημένῃ.
Βαθεῖα ἡσυχία· μόνο οἱ σκιὲς σέρνονται ἀργὰ τριγύρου,
ἐνῶ ἡ Σελήνη ὀλόχλωμη στὸν οὐρανὸ ἀνεβαίνει.

Τὴν ὥρα αὐτὴ τοῦ μυστηρίου καὶ τῆς σιωπῆς, ἀνάμεσα
στὶς κοιμισμένες παλτιεῖς καὶ τὰ χρυσὰ τάστερια,
περνάει στὸ πνεῦμα τοῦ ἔρωτος τοῦ αἰωνίου καὶ δέεται
σκυρμένη ἡ Πλάση, σμίγοντας εὐλαβικά τὰ χέρια.

Γ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Ἔνα πουλί θαλασσινὸ κι' ἕνα πουλί πετρίτης,
τραγούδουν τὸ θαλασσινὸ κι' ἔλεγε τοῦ πετρίτη:
— Δὲν πᾶς πουλί στὸν τόπο σου δὲν πᾶς στὴν κατοικιά σου;
— Θὰ κάτσω Μάη καὶ Θεοτῆ κι' ὅλο τὸν Ἀλωνάση,
τρεις μέρες ἄπο τὸν Ἀβγουστο κι' ὕστερα νὰ μισέψω,
νὰ πάω κάτω στὴ Φραγγιά, ποῦν' τόμορφα κορίτσια,
γιὰ νὰ μοῦ πλέκουν τὰ μαλλιά κάθε φιλι καὶ δίπλα.
Κάθε του δίπλα καὶ φιλι κάθε φιλι καὶ μόσκο.
Ἐσὺ τὸ μόσκο ἐμάζωνες κι' ἐγὼ τὸ νεραντζάνθι,
ἐμεῖς βουλή δὲν εἶχαμε κι' ἐπιάσαμεν ἀγάπη.

Συλλογὴ ΣΠΥΡΟΥ ΚΑΒΑΣΙΛΑ

ΓΙΑΝΝΗ ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀπὸ τὰ παραμῦθια τῆς ζωῆς

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Ἦτανε μιὰ φορὰ σὲ κάποιον ἔφτυξιμένο τόπο, ἕνας θεὸς ποῦ πρόθυμα καὶ δίχως
κούραση ἄκουε τοῦ καίθενά τὰ παραύονα καὶ τὰ θεράπευε. Κάποιον παιδάκι ζοῦσε κεῖ
χωρὶς καμιὰ φορὰ ἐκεῖνον τὸν καλὸ θεὸ—γιὰ τίποτα—γιὰ τὸν παρακαλέσει. Κι' ἔτσι ὅλοι
ἔφτυξιμένες λόμιζαν τὶς μέρες τῆς ζωῆς του πᾶς περνᾶ, καὶ τίποτα δὲν τὸ ὕλειπε, ἀφοῦ
καμιὰ φορὰ δὲ χτύπησε ζητιάνικα τὴν πόρτα τοῦ καλοῦ Θεοῦ. Ὅμως ὅσο γι' αὐτὸ
ἐκεῖνον μόνο τὸ γαληνόψυχο παιδάκι τόξερε.

Μιὰ μέρα ὕστερος ἀπὸ καιρὸ, ἦλθε κι' αὐτὸ στὰ θολωτὰ παλάτια τοῦ Θεοῦ νὰ τὸν
παρακαλέσει καὶ κάτι νὰ ζητήσει. Δὲ ζήτησε τοὺς θησαυροὺς τοῦ Κροίσου οὔτε καὶ τὰ
χαρα κοπάδια τοῦ Ἰώβ. Τὸν παρεζάλεσε τὴν εὐτυχία νὰ τοῦ χαρίσει μὲ μιὰ μεγάλη κι'
ὁμορφη γυναῖκα, σὰ μάνα του, σὰν ἀδελφὴ καὶ σὰ συντρόφισσα, γιατί ἡ μονότονη μο-
ναχικὴ ζωὴ του ἄρχιζε νὰν τοῦ φαίνεται κουραστικὴ καὶ ἀηδία νὰ τοῦ προξενᾶ τὸ κάθε
τὶ τὸ σχετικὸ μ' ἀφτῆ. Κοινοῦρίας, ἔφτυξιμένης καὶ χαρούμενης ζωῆς λογάριζε τὸν
ἀργαλιὸ νὰ στησε. Καὶ ἀφτὸ μὲ τὸ φᾶδι, ἐκεῖνη μὲ τὸ στημόνη νὰ φάνουε καὶ νὰ
χρυσοκεντήσουν ὕστερα, τῆς ἔφτυξιάς τὸν πέπλο.

Ἐφαριστήθηκε ὁ καλὸς θεὸς ποῦ μπόρεσε καλὸς καὶ χρησιμὸς νὰν τοῦ φανεῖ, κι'
ἔτσι φανέρωσε στὸ δρόμο του μιὰ γυναῖκα, ὅπως τὴ ζητοῦσε. Σὰν τὴν πρωτοεῖδε, καὶ
τίποτα ξεχωριστὸ ἀπὸ τὶς ἄλλες τὶς γυναῖκες δὲ διάκρινε σ' ἀφτῆ, ἀναρωτήθηκε. «Ἦξε-

ρε τὸ μικρὸ παιδί καλὰ κι' εἶχε τὴν πείρα τῆς ζωῆς.» Πῶς τάχα ἔτσι μὲ μιὰ θὰ ἴναι
ἔφτυξιμένος σιμά της; Μοιάζει σὰν καὶ τὶς ἄλλες τὶς γυναῖκες· τὰ μάτια μου δὲ δια-
κρίνουνε τίποτα στὴν κορμοστασιά της, στὸ προσωπὸ της, τὸ ξεχωριστὸ ποῦ νὰ μοῦ λείει
πῶς οἱ σχέσεις μιᾶς γυναῖκας μέναν ἄντρα μπορεῖ νὰ διαφέρουνε ἀπὸ τὶς σχέσεις ποῦχει
δημιουργήσει ἡ φύση κ' ἡ συνήθεια χιλιάδες τῶρα χρόνια; Ὅμως ἴσως!.. ἴσως στὴν
ψυχὴ νὰ διαφέρει». Καὶ μὲ τέτιες σκέψεις θάρροτα τὴν πλησιάζει.

Τοῦ χαμογέλασε. Καὶ κείνου πορφυρώσανε τὰ κρῖνα τῆς θωριάς του καὶ χαμογέ-
λασε κι' ἀφτὸς σιγαλινὰ καὶ μαλακά. Πιστήκανε χέρι, χέρι—ἦτανε μεσημέρι—καὶ βα-
δίσανε σ' ἕνα μεγάλο δρόμο, πλατὺ κι' ἀτέλειωτο, ποῦ μὲ πλούσιο καὶ ζεστὸ φῶς τοὺς
ἔλουζε ἕνας καθάριος ἥλιος, σ' ὅλα ζωὴ σκορπώντας κι' ἀνακούφιση.

Στὸν ἴσκιον ἐνάς περήφανου πλατάνου πάνω στὸ πράσινο τῶ χορταριῶν βελούδο
καθίσανε σιμά σιμά.

— Θέλω ἀπὸ σένα ἔφτυξιμένο νὰ μὲ κάνεις καλὴ γυναῖκα· ἦλθα σὲ σένα μὲ τὴν
ἐλπίδα—μου τὴν ἔδωσε ὁ καλὸς θεὸς τοῦ τόπου μας—μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ μοῦ χαρί-
σεις ὅ,τι χρειάζεται γιὰ νὰ μοῦ δώσει δύναμη νὰ περάσω ὅλον αὐτὸ τὸν ἀτέλειωτο
δρόμο—τονὲ βλέπεις; εἶναι ὁ δρόμος τῆς ζωῆς—καὶ νὰ φτάσω στὸ ὄνειροφάνταστο πα-
λάτι τῆς Ἀθανασίας.

— Εἶναι μακρὰ τὸνὲ ὁῶτησε;

— Ποτὲ μακρὰ δὲν εἶναι, ἐκεῖνο ποῦ γιὰ νὰ τὸ φτάσουμε μᾶς εἶνε ἀρετὰ τὰ χρό-
νια τῆς ζωῆς μας.

— Καλὰ θὰ ρηθῶ τοῦ ἀπάντησε κείνη καὶ ξεκινήσανε πάλι χέρι-χέρι, χωρὶς νὰ κό-
ψουνε τὴν ὀμιλία τους.

— Ἐκεῖ λοιπόν, μακρὰ, εἶνε τὸ παλάτι τῆς Ἀθανασίας. Δοκίμασα μονίχος μου
νὰ ξεκινήσω, μὰ ὁ ἄρχοντας τῆς πολιτείας μας δὲν μ' ἄφησε γιατί ἤμουνα λείει μονάχος
καὶ μικρός, νὰ μὴ χαθῶ! ἀκούς; Μὰ τώρα θὰ μᾶς ἀφήσει.

Ὅλο καὶ χέρι χέρι συνεχίζανε τὸ δρόμο τους. Τὶ δρόμος ἀτέλειωτος! ἡ ἄκρη του
σιμῆει λὲς μὲ τὸν οὐρανὸ! καὶ τί μονότονος! Ἐρημὸς ἀδεντρος ἀνίσκιωτος! Δεξιά, ζερ-
βά, ὄχι μακρὰ, πυκνὲς ἀναδεντράδες καὶ πολιτεῖες καὶ χωριά. Τὶ πειρασμὸς ἀνίκητος!
Κλέφτικα ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλον, συγγά-πυκνὰ, ξεκουράζει τὰποστεμένο ἀπὸ τὸ κάμα
βλέμα του, στοὺς διαπλανοὺς τοὺς ἴσιους, μὰ ἀπ' τὸν μεγάλο δρόμο δὲν παραστατοῦνε.
Παράξενο! μιὰ δύναμη μεγάλη ἀκατανίκητη λὲς καὶ τοὺς σέρνει ἀπ' τὸ μεγάλο δρόμο νὰ
λοξέψουνε. Καὶ νὰ ποῦ κάπιο δειλινὸ μαριάτικο, ὁ πειρασμὸς ἐνίκησε! Σ' ἕνα λωξὸ τοῦ
δρόμου τους δρομάκι κρυμμένο στις πυκνὲς τὲς φυλλωσιές ποῦ τὸ στολιζάνε, ποῦχε στὸ
βάθος, ὄχι καὶ πολ' μακρὰ, κῆπο μ' ἀπόρθενα δεντρά κι' ἄνθια λογῆς λογῆς! Ἐκεῖ,
βουβά, χωρὶς ἀπὸ κανέναν καμὰ νὰ εἰπωθῆ λέξη γιὰ τοῦ μεγάλου δρόμου τὴ διακοπή,
βουβά κι' ἀθελήτὰ τους, χέρι-χέρι σύρθηκαν ἀπὸ τὸν πειρασμὸ. Μὰ φαίνεται πῶς ὑπο-
φέρανε, γιατί αὐτὸ διακρινότανε στὰ προσωπά τους. Ἦταν ἡ τύψη τῆς ἐνοχῆς τους ἡ
ἀναγνώριση τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας στοὺς πειρασμούς...

Σὲ μιὰ μαγευτικὴ τοῦ κῆτου ἄκρη ἀγκαλιαστήκανε καὶ σμίξανε σ' ἀτέλειωτο λάγνο
φιλί. Στὴ μέθη τοῦ φιλοῦ δὲν εἶδανε πλάι ἐκεῖ μιὰν ὀχιὰ ποῦ ὅσο φιλιώντουσαν, ὀν-
τιζε τὸν ἄερα μὲ τὸ φαμάκι της. Γιατί ἂν τὴ βλέπανε δὲ θάστρωναν ἐπάνω της οὔτε
τὰ ῥόδα καὶ τὶς βιολέτες καὶ τοὺς νάρκισσους ποῦ κάψανε γιὰ νὰ στηῶσουνε τοῦ ἔρωτά
τους τὸ κρεβάτι.

Τὴν ἄλλη μέρα, τὸ πρωῖ καὶ πάλι ξεκινήσανε γιὰ τὸ δρόμο τὸ μεγάλο. Βαδίσανε
λίγες ὥρες. Τὸ κάμα τοῦ μεσημεριοῦ τοὺς φαίνονταν ἀβάσταχτο. Ἐν' ἄλλο ἄλλος πιὸ
μυγετικὸ στάθηκε πειρασμὸς ἀνίκητος. Πάλι τὸ ἴδιο ὅπως καὶ πρὸς τὸ βράδυ, καὶ κάθε
μέρα ὅπως καὶ πρὸς, ὡς ὅτου πειὰ χάσανε τὰ σημάδια τοῦ μεγάλου δρόμου, κνηγόντας
κάποιο δειλινὸ, νὰ πιάσουν ἕνα κάτασπρο κουνέλι. Μέρους καὶ μέρους γύριζαν ἐδῶ καὶ
κεῖ ὡς ποῦ ἕνα πρωῖ βρεθῆκανε στὸ ἴδιο τὸ μέρος ποῦ ἔρχετο ξεκινήσει, στὸν τόπο τους.
Εἶδανε τὸ μεγάλο δρόμο μὲ πόνο. Κλάψανε πικρὰ κ' οἱ δύο τους γιὰ τὴν ἀδυναμία τους

και χωριστήκανε χωρίς ούτε ένα λόγο ν' ανταλλάξουνε, ούτε ν' αφήσουνε στ' όνειρό τους καμιά, έστω και μακρυνή, έλπιδα για συνάντηση. Χωριστήκανε με κάποιο κρυφό μίσος στην ψυχή, μίσος για τὸ ἀνθρώπινο ἐγὼ τους ποῦ τους μεταχειρίστηκε σὰν ἕνα παιγνιδάκι για διασκέδαση. Κι ὁ καλὸς ἐκεῖνος θεὸς ποῦ τους ἔσμιξε για ν' ἀπολογηθεῖ, εἶπε κάτι ποῦ δὲν το πρόσεξαν ποτέ.

— Μιά μέρα, μικρά μου, ἦρθαν ἐδῶ πάνω κάτι ταπεινὲς ψυχὲς ποῦ κλαίγανε, ψυχὲς ἀπὸ λουλούδια και μοῦ παραπονέθηκαν πὼς τὰ κόβετε γιατ' εἶχανε ὠραία χρώματα κ' εὐώδιαζαν, πὼς κόβετε και τὸ κάθε τι ὠραῖο, για νὰ δημιουργεῖτε γύρω σας ὁμορφο περιβάλλο και σ' αὐτὸ νὰ ζῆτε ἐφτυρισμένοι. Τὰ κόψατε ὅλα χωρίς νὰ συγκινηθῆτε για τὸν πόνο τους κ' ὅταν μαραινονταν και ξεψυγούσανε τὰ πετάγια στὸ δρόμο, χωρίς στὸ τέλος οὔτε και σείς νὰ κατορθώνετε κάτι. Και ξέρετε γιατ'; Δυστυχισμένα μου παιδιὰ ἔπρεπε πρῶτ' ἀπ' ὅλα νὰ κόβετε τὸ παρακάτω μανιτάρι ποῦ ριζωμένο μέσα σας βυζαίνει τῆς ψυχῆς σας τὰ ἄδυστα βαθιὰ και ποῦ τὸ νομίζεται σὰν κάποιο τοῦ παραδείσου ἀνθό!

ΝΙΚΟΥ ΣΩΤΗ

Ο ΒΔΟΜΑΔΑΣ

[Συνέχεια πὸ τὸ προηγούμενο]

Στὴν ἀρχὴ ἕνας μῆνας γλεντοκοπήματα και διασκέδασεις! Μὲ αὐτοκίνητο ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο στὸ Φάληρο, στὴν Κηφισιά, σ' ὅλα τὰ κέντρα! Ὀλόθυτες διασκέδασεις με κυρίους εἰδῶν εἰδῶν, ἐμπόρους, τραπεζίτες, πλούσιους πάντα, ὅπως ὁ ἀντρας μου μ' ἔλεγε. Ὅσες φορές τονὲ ρωτοῦσα για τὴν οἰκονομική μας κατάσταση με καθυσόχαζε, δεβαιώνοντάς με πὼς οἱ δουλιές του πάνε καλά, πὼς ἔχει νὰ παίρνει τόκους και νοίκια, ποῦ τὸν πίστευα γιατὶ δὲν ἤμουνα καθόλου πονηρεμένη. Ὅταν ὅμως τὰ χρήματα ἀρχίσανε νὰ λιγοστεύουνε, —τὰ χρήματα τῆς προίκας μου ἐννοεῖται— ἀρχισε νὰ μοῦ φέρεται ψυχρὰ στὴν ἀρχή, ἔχτρικὰ στὸ τέλος ποῦ τὸ ἴδιο ἔκανα και γῶ. Τέλος, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ ζωηρὴ σκηνὴ για κάτι ἀσήμαντο πρᾶγμα, για κάποιο κόσμημα, —θυμάμαι— ποῦ ζητοῦσα νὰ μοῦ ἀγοράσει—δρισκόμουνα σὲ πλάνη, ὅσον ἀφορᾷ τὴν οἰκονομική μας κατάσταση—μ' ἔδειρε και μ' ἀφησε μόνη στὸ ξενοδοχεῖο. Ἐκανε μιὰ ὀδομάδα νὰ ρθει. Ἦμουν ἀθῶα κόμη κ' ἀκόμα δὲν εἶχα φανταστῆ κανε τοὺς σκοποὺς του. Δεχόμουνα ὅλη αὐτὴ τὴ ὀδομάδα τις ἴδιες ὅπως και πρῶτα, ἐπισκέψεις μερικῶν κυρίων ποῦ μοῦ τοὺς εἶχε συστήσει, για φίλους, για συγγενεῖς, για συνεταιροὺς του. Μοῦ φαινότανε πολὺ εὐγενεῖς και περιποιητικοὶ και στὴ συμπεριφορὰ τους μὲ μὲν διακρίνα ἀμυδρὰ πονηρὲς διαθέσεις ποῦ ἤλπιζα στὴν πρώτη τους ἐκδήλωση νὰ τις ἀποτρέψω και νὰ βάλω στὴ θέση του τὸν κάθε ποῦ θὰ τολμήσει κάτι... ποῦ θὰ δοκίμαζε ν' ἀγγίζει τὴν τιμὴ μου χωρίς ὅμως ἢ σκέψη μου αὐτὴ νὰ με ποδιρίζει, ὅπως και πρῶτα, στὸ νὰ κολακεύουμαι ὅπως κανε κάθε τίμια γυναῖκα ὅταν τὴ δεβαιώνουνε πὼς εἶναι πιδ χαριτωμένη κ' ἀπὸ τὰ χερουβίμ. Ἀφοῦ ἔτσι κύλισε ὀλάκκιρη ὀδομάδα, ἐμφανίζεται ξανά ὁ σύζυγός μου. Σύμπτωση, για σχέδιο; μᾶλλον σχέδιο ὅπως ἀργότερα κατάλαβα. Ἦτανε βράδυ, ἀργὰ και στὸ δωμάτιό μου συνομιλοῦσα με κάποιον ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς οἰκογενειακοὺς μας φίλους, μεγαλέμπορους. Μπαίνοντας ἔκανε τὸ πρόσωπό του νὰ φανεῖ δῆθεν ταραγμένο ποῦ τὸν ἀντίκρυσε καθισμένο σιμά μου, και με καλησπέρισε, ὁ ἐπισκέφτης μου ἔφυγε κ' ἐγὼ ἔθεώρησα πολὺ φυσικὴ τὴν ἀναχώρησή του ὕστερ' ἀπὸ τὴν κακὴ προδιάθεση ποῦ ἐκδήλωσε ὁ σύζυγός μου μπαίνοντας. — Ἄτιμη! δρυχήθηκε μ' ἐπιθετικὲς χειρονομίες. Ἔτσι λοιπόν! Νόμισες πὼς θὰ μπορεῖς νὰ μοῦ φυτέψεις και... Νὰ λοιπόν! Μ' ἔδειρε πολὺ και μ' ἔδιωξε με χυδαῖες δρυσιές. Τὸ ξενοδοχεῖο ἔγινε ἀνάστατο. Ἐφυγα κλαίοντας και σκεπάζοντας ἀπὸ ντροπὴ τὸ πρόσωπό μου.... Βάδιζα για νὰ πάω χωρίς νὰ λογαριάζω ποῦ, και για μιὰ στιγμή, τόσο δυνατὴ ἦτανε ἢ εἰκόνα ποῦ ἐπλαθα στὴ δυστυχία μου, ποῦ νόμιζα στὰ ληθινὰ πὼς σὲ

λίγο θὰ χτυποῦσα τὴν πατρικὴ μου πόρτα και σκεφτόμουνα πὼς νὰ ἱστορήσω στοὺς γονιούς μου τὴν κατάστασή μου, ὅταν τὸ βουητὸ ἐνὸς αὐτοκινήτου ποῦ σταμάτησε δίπλα μου μ' ἔφερε στὴ σκληρὴ πραγματικότητα. Νόμισα τυχαία, καλότυχη μάλιστα τὴν συνάντησή αὐτὴ ἐνῶ και κείνη ἦτανε προμελετημένη.

Ὁ κύριος Πασχάλης, ὁ ἴδιος κύριος ποῦ πρὸ λίγου δρισκότανε στὸ δωμάτιό μου. Διάταξε τὸ σωφὲρ νὰ σταματήσῃ—καμώθηκε μ' ἐκπλήξη—πὼς με γνώρισε και προσεφέρθηκε νὰ με φιλοξενήσει στὸ σπίτι του... Ἦμουνε τόσο πολὺ ταραγμένη κείνο τὸ βράδυ, ποῦ καθόλου δὲ θυμάμαι πὼς συνέβησαν τὰ πρᾶγματα. Τὴν ἐπομένη μὲ μὲν ξύπνησα αἰσθάνθηκα τὸ κεφάλι μου βαρὺ, τὸ σῶμά μου πολὺ κουρασμένο. Ἦμουν ἀρρωστη, και ἀμυδρὰ σὰν ὄνειρο θυμάμουνα ὅ,τι μοῦ συνέβη τὴν περασμένη νύχτα. Ἐμεινα στὸ κρεβάτι ὡς δέκα μέρες για ν' ἀναρρώσω. Ὁ κύριος Πασχάλης δὲ λυπήθηκε ἔξοδα σὲ γιατροὺς για νὰ γίνω καλά προσπαθώντας νὰ φαίνεται πὼς ἢ διαγωγή του αὐτὴ εἶναι ἀγνὸς ἰσποτισμός, ὅπως και πίστευα, τόσο ποῦ σιγὰ σιγὰ ἀρχισε μιὰ ζύμωση νὰ γίνεται στὴν ψυχὴ μου, ζύμωση ποῦ ἀποτέλεσμά της ἦτανε νὰ θεωρήσω τὸν ἑαυτό μου ὑποτελὴ σ' αὐτὸ τὸν εὐγενὴ και ὑποχρεωτικὸ κύριο, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὴν αἰσθηρὴ διαγωγή του συζύγου μου. Θεώρησα καθήκο μου νὰ φανῶ και γῶ σὲ κείνονε λεπτὴ κ' εὐγενικιά. Κάποιος δεσμὸς, με λίγα λόγια κατάλαβα πὼς μ' εἶχε δέσει μαζί του, δεσμὸς ποῦ θεωροῦσα ζήτημα τιμῆς νὰ τὸν ἐνισχύσω. Ἐφτασε πιδ ἢ κρίσιμη στιγμή. Εἶχα γίνε καλά ἐντελῶς, κ' ἐπομένως ἢ διαμονή μου στὸ σπῆτί του δὲν εἶχε πιδ κανένα λόγο, ὅμως και δὲ μπορούσα νὰ φύγω. Εἶπα πὼς αἰστανόμουνα δεσμὸ μαζί του. Μὲ περιποιήθηκε ἰσποτικά. Ἐπρεπε λοιπόν νὰ φύγω χωρίς νὰ πληρώσω χωρίς κανε νὰ τὸν εὐχαριστήσω; Οἱ περιποιήσεις του και ὁ ἰσποτισμός του ἦτανε τέτοια ποῦ δὲ μπορούσε νὰ πληρωθῆ οὔτε με χρήματα οὔτε με λόγια. Ἐμεινα λοιπόν σὰν—πὼς νὰ τὸ πῶ;—σὰν ἐνέχειρο ἄς ποῦμε. Μὰ και κείνος βέβαια δὲ μπορούσε οὔτε προσχηματικὰ νὰ μοῦ ὑποδείξει πὼς ἔπρεπε νὰ φύγω. Ἦταν ἔτοιμα τὰ ξύλα. Ἐνα σπῆρτο πιδ χρειάζότανε για ν' ἀνάψει ἢ φωτιά.

— Συνάντησα τὸν σύζυγό σας, μοῦ εἶπε ἀποφασιστικὰ, ἐλπίζω νὰ συμβιβασθῆτε...

Δὲν ἀπάντησα καθόλου. Τόση φρίκη μοῦ προξένησε ἢ ἰδέα πὼς θὰ τὸν ἀντίκρυζα ξανά! Ἀναλύθηκα σὲ λιγμούς.

— Θέλεις λοιπόν νὰ μείνεις μαζί μου μ' ἀρώτησε με συγκίνηση;

— Δὲ θέλω νὰ γυρίσω σὲ κείνον, ἦτανε ἢ ἀπάντησή μου.

— Μ' ἀγαπᾷς λοιπόν;

Ἐξακολούθησα νὰ κλαίω. Ἦτανε για κείνον ἢ κατάλληλη ψυχολογικὴ στιγμή, ἀφοῦ μάλιστα ὁ ἴδιος τὴν προκάλεσε με θαυμαστὴ ἐπιτηδεϊότητα...

— Τὴν ἐπομένη τὸ πρῶτ' εἶχα ξυπνήσει στὸ κρεβάτι τῆς ἀμαρτίας. Ἐξῆσα ἡσυχη και γαληνεμένη ζωὴ, ἔτσι ὡς δυὸ μῆνες σιμά στὸ προσκέφαλο τοῦ κ. Πασχάλη και λογάριζα μάλιστα τὸν ἑαυτό μου εὐτυχῆ, κ' ἔβλεπα τὸ αὔριο πιδ εὐτυχισμένο, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ τὴν ὑπόσχεσή του πὼς θὰ με στεφανωνότανε μὲ μὲν θὰ κατόρθωνε ὁ δικηγόρος του νὰ πάρει τὸ διαζύγιό μου ἀπ' τὸν παλῆτὸ σύζυγό μου. Εἶχα ἐγκαταλείψει και τὴν ἰδέα νὰ γράψω στὸν πατέρα μου τὴν κατάστασή μου και τις σχέσεις μου τις τωρινές. Ὅλα ὅμως ἦτανε προσποιημένα, ὅλα ψευτιές! Ἐνα ἀπόγευμα ὁ κύριος Πασχάλης ἦρθε σοδαρός, χωρίς χαμόγελο στὸ στόμα του, ὅπως ἄλλοτε, και στενοχωρημένος.

— Ἀθηνᾶ, μοῦ λέγει—δρθὰ κοφτὰ— εἶναι καιρὸς πιδ νὰ πηγαίνεις στὸν ἀντρα σου.

Ἀπόψε ἔρχεται ἀπ' τὰ λουτρά ἢ γυναῖκά μου και καταλαβαίνεις... δὲ μπορεῖς νὰ μείνεις ἐδῶ, ἀρκετὰ ἄλλωστε πλήρωσα στὸν ἀντρα σου. Δυὸ χιλιάδες!.. Νὰ! πάρει και σὺ αὐτὰ τὰ λίγα χρήματα και σοῦ ὑπόσχομαι, δὲ θὰ σὲ ξεχάσω για πάντα.

Τόση ἦτανε ἢ φρίκη ποῦ μοῦ προξένησαν αὐτὰ τὰ λόγια, ὥστε χωρίς καθόλου νὰ μιλήσω, τρικλίζοντας, χωρίς συναίσθησή της πραγματικότητας σχετικὰ με τὴ θέση μου πῆρα τὰ χρήματα και ἔφυγα...

Ὅση φρίκη, ὄση ἔχτρα, ὄση ἀηδία, κ' ἀποστροφή κ' ἀν προξενεῖ τὸ ἐγκλημα και ὁ ἐγκληματίας ἐξεταζόμενος ἀντικειμενικὰ δὲν ἔχει καμὴν ἀπολύτως σημασία ὑποκειμε-

νικά. Μπορεί κάλλιστα ό καθένας να συχαίνεται ν' αηδιάζει να τού φέρνει φρίκη τó εγγλημα, όταν όμως, ούτως ή άλλως, υποπέσει σ' αυτό, άλλου είδους αίστήματα προξενούνται στην ψυχή του, και πρώτα απ' όλα ό φόβος, συνέπεια τής διατάραξης τής ψυχικής γαλήνης, ή απόγνωση, οι τύψεις τής συνείδησης. Έτσι και γώ είχα, άθελά μου γίνει πόρνη. Είναι νομίζω πορνεία τó να παραδίνεται όπωσδήποτε μιá γυναίκα σ' έναν άντρα και για τήν εκδούλευσή της αυτή να τής προσφέρονται χρήματα, άδιάφορο αν για αυτά παραδόθηκε ή για αίσθηματικούς λόγους, αρκεί μόνο να τής προσφέρονται, άδιάφορο πάλι αν τά παίρνει ή όχι πολύ δέ περισσότερο σαν τά παίρνει όπως σέ μένα συνέδη.

Σάς είπα πώς έφυγα. Έφυγα, τρικλιζοντας και περπατώντας χωρίς συναίστηση τού έαυτού μου, σαν ύπνοδάτσια κάτι τέτοιο πάνω κάτω. Τά δήματά μου μ' έφεραν στην έξοχή πρòς τά Πατήσια.

Τó δειλινό δροσάτο αεράκι, άρωματισμένο και φλεσκαρασμένο απ' τó πέρασμά του μέσα στο πράσινο δύχτι τών πευκών μ' έκαιε φυσόντας να γυρίσω στην πραγματικότητα. Έκλαφα πικρά και πότισα με δάκρυα τήν πρασινάδα κάτω από ένα πεύκο. Μά ή άτιμία μου δέ μπορούσε να ξεπλυθεί με δάκρυα. Ήταν εκεί σιμά μου, χεροπιαστή, τυλιγμένη σ' ένα λευκό—τι έρωνεία στο χρώμα—σ' ένα λευκό φάκελλο πού τυχαία τó δρῆκα στην τσάντα μου. Χίλιες δραχμές! Είπα να τις κάψω, να τις εξαφανίσω. Μά τι όφέλεια απ' αυτό; Μήπως, μιá φορά, δέν τις είχα πάρει με τά χέρια μου τά ίδια, για πληρωμή... Σαν άστραπή πέρασε απ' τó νοú μου ή ιδέα μ' αυτά τά χρήματα να σωθώ γυρίζοντας στον πατέρα μου. Η σκέψη μου άμέσως πέταξε στην πατρική στέγη κι' έπλάθα τόνειρο τής ήσυχης και γαληνωμένης ζωής στο χωριό, σαν πρώτα.

Άρχιζε να νυχτώνει, έπρεπε να φύγω. Προχώρησα στη στάση τού τραμ και κατέβηκα στην Όμόνοια. Μπήκα στο πρώτο ξενοδοχείο με τήν άπόφαση να μείνω μόνη και τήν έπομένη να κανονίσω τά σχετικά με τήν αναχώρησή μου. Μά τι τά θέλεις; Ήταν φαίνεται γραφτό μου κ' είναι άκόμη να υποφέρω. Είχα κατορθώσει τήν έπομένη να βγάλω διαδοτήριο και μελετούσα τήν μεθεπομένη άμέσως να φύγω. Μά φαίνεται πώς ό διάβολος είναι πανταχού παρών. Άλλιώς δέν εξηγείται, πώς πηγαίνοντας στην Άστυνομία να κάνω τήν τελευταία τυπική θεώρηση τού διαβατηρίου μου, δρέθηκα μπροστά στο Διευθυντή, αντιμέτωπη στο σύζυγό μου.

Εμένα δέ με πιστέψανε, πιστέψανε κείνον, τί, ψευτιές πού τούς έλεγε για τήν άισχρή διαγωγή μου, για άπάτες κ.λ.π. και συμφωνήσανε μαζί του πώς έπρεπε πρώτα να τού δοθεί διαζύγιο, να άποκατασταθεί ή τιμή του και ύστερα να μ' άφήσουν έλεύθερη.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΟΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΧΑΜΨΝΑ ΚΟΡΜΙΑ Πέτρου Πικρού. Έκδοση Χ. Γαλιάρη Σοφοκλέους 3 Άθήνα. Διάβασα πολλές κριτικές σημειωσούλες για τó λαμπρό άφτό βιβλιαράκι πού οι πιότερες τó κατακρίνανε σαν ξενικό σά χυδαίο και δέν ξέρω σαν πώς άλλιώς και πού μου γεννήσανε άθελά μου τήν κακή προατάληψη γι' άφτό. Ο συγγραφέας του μου ήταν δλότελα άγνωστος γιατί τίποτις έξόν από ένα δυό σκόρπια δηγημάτά του δέ διάβασα κ' έτσι πέρνοντας για πρώτη φορά τó έργο του στα χέρια μου προσπάθησα, όσο μπορούσα να διώξω κάθε κακή επίδραση πού όπως είπα παραπάνου είχα σά ρωϊός (φυλετικό κι' άφτό ιδίωμα να κατηγορούμε χωρίς νάχουμε ιδέα τού έργου πού κατακρίνουμε). Τó βιβλιαράκι με τó πρώτο του δηγημα μ' αϊχμαλώτισε και σαν άδηφάγος τó πέρασα με μιás όλο χωρίς καθόλου να κουραστώ. Ναί. Όχι μονάχα δεν κουράστηκα, μά θάθελα νάγε άκόμα και συνέχεια κι' άς λενε οι κριτικοί πώς έτσι έγραψε κι' ό Ζολά κá. Έτσι δέν έγραψε κανένας τούς λέω εγώ, έτσι έγραψε μόνον ό Πικρός άφτός μωρό ή πώ, πώς άνοίγει πρώτος τó δρόμο στο είδος άφτό τής τέχνης στην Έλλάδα κ' έχει μέσα του τόση δύναμη, όση εινε άρκετή να περάσει τά ελληνικά όρια και τότε να κριθεί ή γράφει σαν τó Ζολά ή δέν ξέρω σαν ποιόν άλλοτε πού παπαγαλίζουνε οι κριτικοί μας! Έχω τήν άσχη να βλέπω και να κρίνω τó κάθε έργο με τó τεχνικό φακό πούχε κι' ό συγγραφέας του γράφοντός το, γιατί για μένα τó κάθε έργο τέχνης, δέν εινε δυνατό παρά να κριθεί

με κείνους τούς κανόνες πού απ' άφτό τó έργο βγαίνουνε. Για φανταστήτε να κρίνουμε τόν Πικρό με τó αξίωμα «ή τέχνη εινε άπόλυτα δημιουργική». Άσφαλώς πρέπει τότε να πετάξουμε τó έργο του τούτο, πού ή δέν εινε ίσο μ' ένα έργο καθαρά δημιουργικό, έχει όμως κι' άφτό μέσα τή δημιουργία μολονότι αντίγράφει πιστά μιá ζωή. Κανείς δέ μπορεί ν' άρνηθή πώς έχει μέσα τή δική του ψυχή έστω κι' ή στηρίζεται στην άναπαράσταση τής πραγματικότητας έστω κι' αν έχει μέσα του τή διδαχή τής ήθικης με τήν περιγραφή τής άηθικότητας. Τó βιβλίο τούτο εινε ένα από τά σπάνια βιβλία μας, καλογραμμένο με δικό του ύφος και ψυχή, μ' ά υποχρεώνει να τó προσέξουμε και να τó κατατάξουμε εκεί πού τού αξίζει όμολογώντας πώς στο είδος του εινε ένα από τά τελειότερα δημιουργήματα τής νεοελληνικής παραγωγής.

ΚΛΑΨΕ ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ. Τάκη Χαιροπούλου. Έκδοση Πανελληνίου εικονογραφημένης βιβλιοθήκης Άθήνα 1923. Σκέψες ένός έρωταμένου πού ή άγαπημένη του έχει πεθάνει και πού δέν πάβει να τήν άγαπά με τρέλλα και να τή θεωρεί σαν ύδαλμα τής όλης ζωής του. Σκετικά καλογραμμένο κι' όμορφο βιβλίο πού έχει μέσα του πολί ρομαντισμό κ' ένα μεγάλο πάθος άγάπης. Η εικόνα τού έξώφυλλού του μ' έκανε να σκηματίσω τή χειρότερη έντύπωση για τó περιεχόμενό του πού έφτυχώς διαλύθηκε άμέσως μόλις άρχισα τó διάβασμα τών πρώτων σελίδων του. Θά συμβούλεβα συγγραφέα και εκδότες να μη βάζουνε σε βιβλία πού έχουνε κάποια φιλολογική αξία τέτιες εικόνες πού τά κατεβάζουνε από τή θέση πού τούς πρέπει.

ΠΑΙΔΕΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ιδέες Δρα Α. Σκουφόπουλου. Έκδοση «Γράμματα» Στεφάνου Πάργα. Άλεξάνδρεια. Μιá λαμπρή μελέτη φιλοσοφική και κοινωνιστική πού εξετάζει τά διάφορα ζωτικά ζητήματα τής άθροπότητας μ' άραλείποντας κι' άφή τή γλώσσα, ως όργανο τής διανόησης και τού λόγου. Καλογραμμένη και στηριγμένη πάνω σε ιστορικές και πραγματικές ββάσεις μ' ά παρουσιάζεται στο σύνολό της, σά μιá θεωρία (μελέτη) πού βγήκε μέσα απ' τήν πραγματικότητα και πού πιότερο από κάθε άλλη τέτιου είδους μελέτη, βρίσκειται, για μένα τουλάχιστο κοντήτερα στην άλήθεια. Με λίγα λόγια εινε ένα άληθινά υπέροχο βιβλίο. Ένας σπάνιος σύντροφος τών ανθρώπων πού σκέφτονται και μελετάνε. Πιστέβω άργότερα ή εγώ ή κανένας φίλος να μιλήσουμε πλατύτερα και αναλυτικότερα για τήν καθόλου αξία και ζηλευτή τούτη μελέτη.

Η ΤΡΙΤΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΟΥ. Ήβου Δελφού. Άθήνα 1923

Διαβάζοντας τόν πρόλογο τού συγγραφέα σημάτισα τήν πεποιθήση, πώς στα μάτια μου μετά τó τέλος τού πρόλογου του, θά μου παρουσιαστεί ένα από τά άριστουργήματα τής τέχνης, μάλιστα άφού τά θέματά του εινε, ή ποίηση, ή δόξα κι' ό θάνατος, και πώς ή Έλλ. λογοτεχνία άποχτά τόν καινούργιο της τόν Αίσχυλο, πού θά πλουτίσει τήν νεοελλ. λογοτεχνία με καινούργια άθάνατα έργα, όπως κι' ό ίδιος μας τó λέει: στο τέλος τού καλού πρόλογου του—παρκαλώντας να μ' ά κρίνουμε τελειωτικά κι' ολοκληρωτικά τήν προσωπικότητά του! απ' άφτους τούς στίχους πρίν τυπώσει, μέσα στο χρόνο άφτό έλπίζει, διό άλλα μακρότερα! βιβλία τó λυρικό και τó δραματικό πού συμπληρώνουν τήν εμφάνιση τού πρώτου σταδίου τής λογοτεχνικής του ζωής. Με τή γνώμη άφτη προχώρησα στη μελέτη τού βιβλίου, πού σιγά σιγά έπεσε σε διάβασμα, ως ότου μη προσφώντας νά συνενίσω από άγαρούτερη τ' άφησα με τή σκέψη να τó τελειώσω άργότερα, όπως και τόκανα, έφοδιάζοντας πάντα τόν έαυτό μου με ύπομονή. Αναλυτική κριτική δέν έχω σκοπό να κάνω, κι' αν τού αξίζει άκόμα, θά περιοριστώ σε μιá γενική μου έντύπωση πού εινε: Πώς τó βιβλίο άφτό εινε γεμάτο λέξεις άφρόντιστα τοποθετημένες, πώς τó βιβλίο άφτό δέν έχει να επιδείξει ούτε στίχο αξιο λόγου ούτε τονισμό τεχνικό, ούτε συνίτηση, ούτε όμοιοκαταληξία φυσική, ούτε και γλώσσα πού αν και μ' άς λέει ό άνθρωπος πού έγραψε άφτό τó βιβλίο στον πρόλόγο του (αχ άφτός ό πρόλογος) πώς δανείστηκε από τήν καθαρέβουσα λέξεις και τύπους, έπειδής ή δημοτική δέν εινε αξία να τά βγάλει μονάχη της πέρα! εγώ έχω τήν αφέλεια να νομίζω πώς τόκανε τó πιότερο για να κάνει όμα όπως έλπίζετε μύσται σελ. 77 περάστε—δυνασται, πολεμείται—γομώεται κ' ά. Άντιούμε όμως και για τούς άλλους στίχους θά δούμε στον παρακάτω κι' όλας «Έλπίστε όσοι πεθαίνετε! Φτάνει ή χαροφόρα νίκη! όπως και στους στίχους 13—14 σελ. 82 «όπου και μιá στεγανά ζωή θάνατε δέν υπάρχεις—στις γενεές» τών γενεών θά στεγώ Πατριάρχης» πού μ' άς παρουσιάζουν τó «ζωή» τού πρώτου στίχου σά μιá συλλαβή (σά συνίτηση κράμα άτεχνο) και στον παρακάτω «γενεές γενεών» πού αν και ή συνίτηση εινε ύποχρεωτική ό άνθρωπος—ποιητής πού έχει γράψει άφτες τις γραμμές δέν ύπακούει. Και άλλα πολλά ών ούκ εστιν άριθμός. Έλπίζω πώς ό άνθρωπος πού έγραψε άφτό τó βιβλίο θά ρίξει μια ματιά στα μέλλοντα να εκδοθούνε λυρικά και δράματά του και θά τά δουλέψει πιότερο από τήν τριλογία του, ώστε νανε τεχνικά τουλάχιστο παρουσίασημα και ίσως διαβάζοντάς τα κανένας γίνει θεός όπως κι' άφτός γέννηκε σαν τέλειωσε τήν τριλογία.

P X

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΣΤΟ ΒΟΛΟ βγήκε ό «ΔΟΓΟΤΕΧΝΗΣ» δεκαπενθήμερο φιλολογικό περιοδικό με καλή παρουσίαση και ύλη. Έλπίζουμε να ζήσει γιατί τά περιεχόμενά του μ' άς τó βεβαιώνουμε.

Στὴν Ἀθήνα στὶς 15 Ἰουνίου θὰ κυκλοφορήσει ἕνα καινούργιο μηνιαῖκο περιοδικὸ ΚΡΙΤΙΚΗ τοῦ Μ. Φιλήτα καὶ Α. Παπαδήμα. Οἱ ἐκδότες του γνωστοί, ζηλεπτός γλωσσολόγος ὁ ἕνας, καλὸς δηγηματογράφος ὁ ἄλλος θὰ κάνουνε τὴ «κριτική» κέντρο τῆς διαλεκτῆς διαμόρφωσης.

Στὸ Μεσολόγγι θὰ κυκλοφορήσει τὸν Ἰούλιο τὸ μηνιαῖκο περιοδικὸ ΒΙΓΛΑ. Ἐλπίζουμε πὸς θάνε ἀξιοπροσοχῆς καὶ ὑποστήριξης ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων.

Παροράματα. Στὸ περασμένο φύλλο καὶ στὴν πρώτη σελίδα στὸ «Τραβοῦν οἱ πεθαμένοι» τοῦ Δημ. Δ. Δανάλη, νὰ διαβαστεῖ ὁ 4ος στίχος του, ἀντὶ σκούζοντος—σκούζοντας καὶ ὁ 8ος στίχος ἀντὶ δέρον—δέρον.

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ τοῦ κ. Π. Γιαννάτου καὶ τοῦ ἄγγελου Γιάσκο μᾶς ἔκανε νὰ περάσουμε διὸ πολὺ ἐφάριστες ὥρες τὴν Πέμπτη τὸ βράδι στὶς 22 τοῦ περασμένου μηνῆ Μάρτη. Ἰδιαιτέρα ἐντύπωση μᾶς ἔκανε ἡ φωνὴ τοῦ κ. Γιαννάτου ποὺ μᾶς παρουσίασε ἕνα λαμπρὸ καλλιτέχνη. Ἀλήθεια θάναρκτομα νὰ μὴ συνεχίσει τίς σπουδὲς του ὁ κ. Γιαννάτος ἀφοῦ μάλιστα μιά καλὴ θέση στὴ σκηνὴ μπορεῖ νὰ ἀπὸ τὸρα νὰ ἐξασφαλίσει. Ὁ κ. ἄγγελο Γιάσκο τραγούδησε καλὰ καὶ τεχνικὰ, μὰ ἡ φωνὴ του μᾶς φάνηκε πὸς δὲν ἀντέχει πιά σὲ σοβαρὰ πράγματα. Ἡ χορωδία γενικὰ καλὴ, γιὰ τὸ ἄρτιο μάλιστα φανερῶμα τῆς δὲ μπορούμε παρὰ νὰ συχαροῦμε τὸν κ. ἄση. Ἐπίσης τὰ συχαρητήριά μας στὸν κ. Κόφμαν ποὺ κομπάνιαρε ὅπως πάντα πολὺ ἄμορφα ὅλους ποὺ τραγουδῆσανε.

ΤΗΝ ΠΑΡΑΣΚΕΒΗ τὸ ἀπόγευμα στὶς τέσσερες τοῦ Μῆν, εἴχαμε τὴν ἐφτυχία ν' ἀπολαφουμε τὴ δέφτερη συναβλία τοῦ συλλόγου τῶν μουσικῶν Θεσπικῆς ποὺ δόθηκε γιὰ τὸν ἐρυθρὸ σταβρὸ μὲ τὴ διέφθυση πάντα τοῦ κ. Κοτσανίδη στὸ θέατρο τοῦ Λεφκοῦ Πύργου. Μᾶς ἔπαιξε διαλεκτὰ κομμάτια σὰν τὸν SAMSON ET DALIDAS τὸ DANZA DELLE ORE τῆς GIACCONDAS, τὴν ARLESIANA κ. ἄ. ποὺ πολὺ σπάνια κανεῖς βρῆσαι τὴν ἐφαρμογία νὰ τ' ἀκούσει μάλιστα ἀπὸ πλήρη μπορεῖ νὰ πεῖ κανεῖς καὶ λομπρὰ καταρτισμένη ὀρχήστρα ποὺ τὴν ἀποτελοῦνε διαλεκτοὶ μουσικοί. Δὲν ἔβρουμε πὸς σκέφτονται οἱ συμπολίτες μας, μὰ μᾶς φαίνεται πὸς πρέπει τέτιες ἐβγενικὲς προσπάθειες μὲ κάθε μέσο νὰ τίς ὑποστηρίξουμε καὶ ἀπὸ τὸ πιότερο γιὰ δικὸ μας καλὸ καὶ ὄφελος, ἀφοῦ κ' ἐμᾶς θὰ ἐφραριστεῖ, θὰ μᾶς πλουτίσει τίς γνώσεις μας καὶ θάνε καὶ τιμὴ στὴν πόλη μας ποὺ θάξει μίαν ὀρχήστρα ἐφάμιλη τῆς Ἀθήνας μίαν ὀρχήστρα καθόλα ἀξία μᾶς μεγαλοῦπόλης ὅπως εἶνε ἡ Σαλονίκη. Τὰ εἰλικρινά μας συχαρητήρια στὸν ἀκούραστο ἰδεολόγο κ. Κοτσανίδη καὶ στὰ ἐβγενικά μέλη τοῦ συλλόγου τῶν μουσικῶν.

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ τοῦ Λεφκοῦ Πύργου δόθηκε τὴν Πέμπτη στὴν 24 τοῦ ἡμῶν συναβλία τοῦ Ὀδείου μας μὲ, ὅπως πάντα ἐκλεχτὰ ἔργα ξακουσμένων μουσικῶν. Ἡ πλήρης ὀρχήστρα, ποὺ τὴν ἀποτελοῦσανε καθηγητὲς καὶ μαθητὲς τοῦ Ὀδείου μὲ τὴ διέφθυση τοῦ διαλεκτοῦ μας μουσικοῦ καὶ διεφθυντῆ τοῦ Ὀδείου κ. Καζαντζή, μᾶς παρουσίασε τὰ ἔργα τῶν BEETHOVEN, SCHUBERT, MENDELSSOHN, WEBER κ. ἄ. μ' ὄλη τους τὴν τέχνη, τὴν ἄμορφη τὴ λαμπρότητα. Ἡ καθηγήτρια τοῦ Ὀδείου Δα. Καπάσο τραγούδησε πολὺ καλὰ, μάλιστα στὴν ἄρια ἐξαιρετικὰ ὄρατα. Τὴ συνόδεψε στὸ πιάνο, ὁ πάντα συμπαθὴς καθηγητὴς κ. Κόφμαν καὶ στὴν ἄρια τοῦ WEBER ἡ λαμπρὴ πιανίστα διπλωματ. τοῦ Ὀδείου Δα. Ρόζεγκρατς. Στὴ συναβλία τούτη τὸ Ὀδεῖο μᾶς παρουσίασε κ' ἕνα καινούργιο ταλέντο πιάνου, δῖπλα στὰ ταλέντα τῶν διπλωματούχων του, Δας Ρόζεγκρατς καὶ Δας Καρκαλά, καὶ τὴ Δα. Καλ. Σαυροῦ νέα διπλωματ. τοῦ Ὀδείου ποὺ ἔπαιξε μὲ πολὺ τέχνη καὶ πολὺ ἄμορφα, τόσο ποὺ κ. ὁ καλύτερος ἐπαινος ποὺ θὰ τῆς δινότανε νὰ μὴ θεωρηθεῖ κολακερικὸς ἢ ὑπερβολικὸς μὰ καθ' ὅσον ἄξιός του ταλέντου τῆς. Ἐπίσης μᾶς παρουσίασε τὸν κ. Χρ. Δέλλα (βιολί) νέο διπλωματοῦχο του, ποὺ καὶ στὴ Ρομανς τοῦ SINDING καὶ στὶς Οὐγγρικὲς μελωδίες τοῦ ERNST μᾶς παρουσιάστηκε ὑπέροχος καλλιτέχνης, τόσο ποὺ δίκαια ἐπαινετημένα προσεκλήθηκε ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον στὴ σκηνὴ καὶ καταχειροκροτήθηκε μὲ πολὺ ἐθουσιασμό. Γιὰ τὸν κ. Δέλλα μιλῆσαμε κ' ἄλλοτε καὶ ξαναλέμε καὶ τώρα μὲ πιότερη πεποίθηση πὸς πολὺ γλήγορα θ' ἀγαδειχθεῖ ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους βιολιστὲς τῆς Ἑλλάδας. Ὁ κ. Καζαντζῆς ὁ ἀκούραστος διεφθυντῆς τοῦ Ὀδείου εἶνε ἀξίος τῶν καλύτερων ἐπαινῶν γιὰ τὴν ὑπέροχη καὶ κολοσσία του ἐργασία στὴν ὁποία μπορούμε νὰ ποῦμε, πὸς ἀποκλειστικὰ ὀφείλεται ἡ ἐξαιρετικὴ πρόοδος τοῦ Ὀδείου μας, ποὺ πλησιάζει νὰ γίνε ἕνα λαμπρὸ μουσικὸ κέντρο ἐφάμιλλο τῶν Ὀδείων τῆς Ἀθήνας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Φ. Κ. Μικυλήνη. Ἡ νύχτα κάτι λέει μὰ θέλει δούλεμα καὶ πολὺ μάλιστα. — Σωτ. Γαρδ. Ἀθήνα. Ἡ Π. Φίλη καλὴ μὰ θὰ προτιμούσαμε κάτι ἄλλο. — Σάσκ. Ἐγκαῦθα. Τὸ ποιὸς φταῖνε ἐγκρίνεται. — Δεων. Θράκ. Ἀθήνα. Λυστυχῶς κανένα δὲ μπορέσαμε γὰ ἐγκρίνουμε. — Γ. Ἀνθ. Βόλο. Τὸ ἐχωριστὸ ἐγκρίνεται. — Παν Θεόχ. Ἐγκαῦθα. Οἱ πόδες δὲ μᾶς ἄρσανε. — Ρεν. Φλωκ. Ἀθήνα. Ἐγκρίνεται. — Σπ. Χαβρ. Κέρκυρα. Ἡ καρδιά τοῦ ποιητῆ ἐγκρίνεται μὰ δὲ θὰ δημοσιεφτεῖ γιὰτὶ εἶνε γραμμένη κ' ἀπ' τὰ δυὸ μέρη τῆς κόλλας. Τὸ ἄλλο ὄχι. — Αντ. Νεοκλ. Ἐγκαῦθα. Ἐγκρίνεται. — Στ. Ζάγκ. μέτωπο. Ἐγκρίνονται.